

ATIIRĪRĪRI BŪRŪRI

*Andū a Isiraeli Kūhūrana na Andū a Kaanani
aria Maatigaire*

¹ Thuutha wa Joshua gūkua, andū a Isiraeli makīuria Jehova atīrī, “Nī a mekwambata mathīi mbere magatūhūranīre kūrī andū a Kaanani?”

² Nake Jehova agīcookia atīrī, “Andū a Juda nīo megūthīi, tondū nīneanīte būrūri ūcio moko-inī mao.”

³ Hīndī īyo andū a Juda makīra andū a Simeoni, ariū a ithe wao,* atīrī, “Ūkai mwambatannie na ithuī tūtoonye būrūri ūrīa twagaīrwo, tūkahūrane na andū a Kaanani, na ithuī nītūgaacooka tūthīi na inyuī tūkahūrane igai rīanyu.” Nī ūndū ūcio andū a Simeoni magīthīi hamwe nao.

⁴ Rīrīa andū a Juda maamatharīkīire-rī, Jehova akīneana andū a Kaanani na Aperizi moko-inī mao, nao andū a Juda makīruga arūme 10,000 kūu Bezeki.

⁵ Kūu nīkuo maakorire Adoni-Bezeki, makīhūrana nake, magītooria andū a Kaanani na Aperizi.

⁶ Adoni-Bezeki akīūra, no makīmūteng’eria, makīmūnyiita, makīmūtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magūrū.†

* **1:3** Andū a Simeoni na a Juda maarī a rūciaro rwa Lea.

† **1:6** Mūtugo wa gūtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magūrū ma mīgwate ya mbaara warī wa kūmagiria gūthīi mbaara.

7 Nake Adoni-Bezeki akiuga atīrī, “Athamaki mīrongo mūgwanja‡ matinītio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magūrū, moon-ganagia rūitīki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rīrī, Ngai nīandīhīte nī ūndū wa ūrīa ndeekire.” Nao makīmūtwara Jerusalemu, na agīkuīra kuo.

8 Ningī andū a Juda magītharīkīra itūūra rīa Jerusalemu, o narīo makīritunyana, makīrūraga andū a itūūra rīu na hiū cia njora, magīcooka makīrīcina na mwaki.

9 Thuutha wa ūguo, andū a Juda magīikūrūka makahūūrane na andū a Kaanani arīa maatūūraga būrūri ūrīa ūrī irīma wa Negevu na magūrū-inī ma irīma cia mwena wa ithūūro.

10 Ningī magīthīi kūhūūrana na andū a Kaanani arīa maatūūraga kūu Hebironi (kūrīa tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathīi makīhoota Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

11 Kuuma kūu magīthīi kūrūna na andū arīa maatūūraga Debiri (kūrīa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.)

12 Nake Kalebu akiuga atīrī, “Mūndū ūrīa ūgūtharīkīra na atunyane Kiriathu-Sefari-rī, ūcio nīwe ngūhe mwarī wakwa Akisa, amūhikie.”

13 Nake Othinieli, mūrū wa Kenazu, mūrū wa ithe na Kalebu ūrīa mūnini, nīwe watunyanire itūūra rīu. Nī ūndū ūcio Kalebu akīmūhe mwarī Akisa atūke mūtumia wake.

‡ **1:7** Būrūri wa Kaanani wagayanītio tūtūūra tūingī tūnini tūrīa twathiūrūrūkīrie itūūra inene; o gatūūra kaarī na mūthamaki wako.

¹⁴ Mūthenya ūmwe Akisa nīathiire kūrī Othinieli, nake akīringīrīria Akisa ahooe mūgūnda kūrī ithe Kalebu. Aarīkia kuuma igūrū rīa ndigiri yake, Kalebu akīūria mwarī atīrī, “Ūkwenda ngwīkīre atīa?”

¹⁵ Nake akīmūcookeria atīrī, “Ndagūthaitha ūndathime. Tondū nīūūheete būrūri wa Negevu, he ithima cia maaī o nacio.” Nī ūndū ūcio Kalebu akīmūhe ithima cia mwena wa rūgongo na cia mwena wa kiānda.

¹⁶ Nacio njiaro cia mūthoni-we wa Musa, ūrīa Mūkeni, ikīambata ikiuma Itūūra Inene rīa Mīkīndū irī hamwe na andū a Juda, igīthīi gūtūūrania na andū a werū wa Juda ūrīa ūrī Negevu gūkuhī na Aradi.

¹⁷ Nao andū a Juda magīthīi hamwe na andū a Simeoni ariū a ithe wao, na magītharīkīra andū a Kaanani arīa maatūūraga Zefathu, nao makīananga itūūra rīu inene biū. Nī ūndū ūcio rīgītwo Horoma.

¹⁸ O na ningī andū a Juda magītunyana matūūra manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itūūra inene na būrūri warīo.

¹⁹ Jehova aariī hamwe na andū a Juda. Magīkīnyiitīra būrūri ūrīa ūrī irīma, no matīahotire kūngata andū arīa maatūūraga kūrīa kwaraganu, nīgūkorwo maarī na ngaari cia ita cia igera.

²⁰ Na o ta ūrīa Musa eeranīire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akīngata ariū atatū a Anaki kuuma kuo.

²¹ No rīrī, andū a Benjamini nīmaremirwo nī kūngata andū a Jebusi arīa maatūūraga Jerusalemu. Andū a Jebusi matūūranagia

na andū a Benjamini kūu Jerusalemu nginya ūmūthī.

22 Na rīrī, andū a nyūmba ya Jusufu magītharīkīra Betheli, nake Jehova aarī hamwe nao.

23 Rīrī maatūmire andū magathigaane Betheli (kūrīa mbere īyo gwetagwo Luzu),

24 athigaani acio makīona mūndū akiuma kūu itūūra-inī rīu inene, makīmwīra atīrī, "Tuonie ūrīa tūngītoonya itūūra rīrī inene, na nītūgaagwīka maūndū mega."

25 Nī ūndū ūcio akīmoonia, nao makīūraga andū a itūūra rīu inene na rūhiū rwa njora, no makīhonokia mūndū ūcio na nyūmba yake yothe.

26 Mūndū ūcio agīcooka agīthīī būrūri wa Ahiti, kūrīa aakire itūūra inene, na akīrīta Luzu, na nīrīo rītwa rīarīo o na ūmūthī.

27 No andū a Manase matiaingatire andū a Bethi-Shani, kana andū a Taanaka, kana andū a Dori kana andū a Ibileamu, kana andū a Megido na matūūra marīa maamarigiiciirie, tondū andū a Kaanani nīmatuīte itua rīa gūtūūra būrūri ūcio.

28 Na rīrī, rīrī andū a Israeli maagīire na hinya, makīrutithia andū a Kaanani wīra wa hinya, no matiigana kūmaingata biū.

29 O nao andū a Efiraimu matiigana kūngata andū a Kaanani arīa maatūūraga kūu Gezeri, no andū acio a Kaanani maathiire o na mbere gūtūūrania hamwe nao.

30 O nao andū a Zebuluni matiigana kūngata andū a Kaanani arīa maatūūraga kūu Kitironi

kana Nahaloli, arĩa maatigaire gatagaři kao; no nĩmamarutithirie wĩra na hinya.

³¹ O na andū a Asheri matiigana kūingata andū othe arĩa maatūruga Ako, kana arĩa matūruga Sidoni, kana arĩa maatūruga Ahalabu, kana arĩa maatūruga Akizibu, kana arĩa maatūruga Heliba, kana arĩa maatūruga Afeku, kana arĩa maatūruga Rehobu,

³² na tondū wa ūguo andū a Asheri magītūrania na andū a Kaanani arĩa maatūruga būrūri ūcio.

³³ O nao andū a Nafitali matiigana kūingata andū arĩa maatūruga kūu Bethi-Shemeshu, o na kana arĩa maatūruga Bethi-Anathu; no andū a Nafitali o nao maatūranirie na andū a Kaanani arĩa maatūruga būrūri ūcio, nao andū arĩa maatūruga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magītuřka andū ao a kūrutithagio wĩra wa hinya.

³⁴ Andū a Aamori makīhingīrīria andū a Dani kūu būrūri ūrīa ūrī irīma, makīmagirīrīria gūikūrūka kūrīa kwaraganu.

³⁵ Ningī Aamori nīmatuřte itua rīa gūtūura Kīrīma-inī kīa Herezu, na kīa Aijaloni, na kīa Shaalubimu, no rīrīa andū a nyūmba ya Jusufu maagīire na hinya, o nao Aamori magītuřka a kūrutithio wĩra wa hinya.

³⁶ Mūhaka wa Aamori woimīte Itūkanīrio rīa Akirabimu, ūgakinya Sela na ūkahītūka.

2

Mūraika wa Jehova kūu Bokimu

¹ Na rīrī, mūraika wa Jehova nīambatire agikinya Bokimu oimīte Giligali, akiuga atīrī, "Nī nī nī ndaamwambatirie ngīmūruta būrūri wa Misiri na ngīmūtongoria nginya būrūri-inī ūrīa ndeerīire maithe manyu na mwīhītwa atū nīngamahe. Ngiuga atīrī, 'Nī ndirī hīndī ngaathūkia kīrīkanīro giitū na inyuī,

² na inyuī mūtikanagīe na kīrīkanīro na andū a būrūri ūyū, no nīmūkoinanga igongona ciao.' No inyuī mūtiinjathīkīre. Mwīkīte ūguo nīkī?

³ Nī ūndū ūcio, ndamwīra atīrī, ndikūmaingata mamwēherere; no megūtuūka ta mīigua ūmūtheecage mīena, nacio ngai ciao ituūke mūtego harī inyuī."

⁴ Rīrīa mūraika wa Jehova aarīkirie kwarīria andū a Isiraeli maūndū macio mothe, andū makīrīra manīrīre,

⁵ nao magīta handū hau Bokimu. Nao makīrutīra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathīka na Kūhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kūrekereria andū a Isiraeli-rī, andū acio magīthīi kwīgwatīra būrūri, o mūndū igai rīake.

⁷ Nao andū acio magītungatīra Jehova matukū-inī mothe ma Joshua na ma athuuri arīa maatigirwo marī muoyo Joshua akua, arīa meyoneire maūndū mothe manene marīa Jehova eekīire Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mūrū wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arī na ūkūrū wa mīaka igana na ikūmi.

⁹ Nao makīmūthika kū gīthaka-inī gīake o kū Timinathu-Heresi būrūri ūrī irīma wa

Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kīrīma kīa Gaashu.

10 Thuutha wa rūciaro rūu ruothe gūkua, gūkīgīna na rūciaro rūngī rūtooī Jehova kana rūkamenya maündū marīa eekīire Israeli.

11 Ningī andū a Israeli magīika maündū mooru maitho-inī ma Jehova na magītungatīra ngai cia Baali.

12 Nao magītirika Jehova, Ngai wa maithe mao ūrīa wamarutīte būrūri wa Misiri. Nao makīrūmīrīra na makīhooya ngai cia mīthembā mīngī cia andū arīa maamarigiicīirie, magītūma Jehova arakare

13 tondū nīmatirikīte Jehova, magatungatagīra Baali na Maashitarothu.

14 Nake Jehova akīrakarīra andū a Israeli, akīmaneana kūrī atharīkanīri arīa maatahire indo ciao. Akīmarekereria thū ciao iria ciamathiūrūkīirie, na matiacookire gūcītiiria.

15 Rīrīa rīothe andū a Israeli maathiiaga kūrūa, guoko kwa Jehova kwamookagīrīra magatoorio, o ta ūrīa eehītīte na mwīhītwa kūrī o. Nao makīnyamarīka mūno.

16 Ningī Jehova akīmaarahūrīra atiirīrīri būrūri arīa maamahonokirie moko-inī ma andū acio maamatharīkagīra.

17 No rīrī, o na kūrī ūguo, matiigana kūigua atiirīrīri būrūri acio ao, no nīmahūrīre ūmaraya na ūndū wa kūhooya ngai ingī. Matiigana gwīka ta maithe mao, no nīmagarūrūkire narua, magītiga gūthīi na mīthīire ūrīa maithe mao maathiiaga nayo, nīyo mīthīire ya gwathīkīra maathani ma Jehova.

18 Rīrīia rīothe Jehova aamaarahūragīra mūtiirīrīri būrūri-rī, Jehova aakoragwo hamwe na mūtiirīrīri būrūri ūcio, akamahonokagia moko-inī ma thū ciao hīndī īrīia yothe mūtiirīrīri būrūri ūcio aarī muoyo; nīgūkorwo Jehova nīamaiguagīra tha nī ūndū wa ūrīia macaayaga nī kūhinyīrīrio nī arīia mamanyariiraga.

19 No mūtiirīrīri būrūri akua, andū maga-cookerera maūndū mooru makīria kūrī marīia ma maihe mao, makarūmagīrīra ngai ingī, magacihoooyaga na magacitungatīra. Makīrega gūtīga mītugo ūyo yao mīru na mīthīire yao ya ūremi.

20 Tondū ūcio, Jehova agīkīrakario mūno nī andū a Isiraeli, akiuga atīrī, "Tondū rūrīrī rūrū nīrūthūkītie kīrīkanīro kīrīia ndaarīkanīre na maihe mao ma tene, na nī rwagīte kūnjigua-rī,

21 ndigūcooka kūrutūrūra rūrīrī o na rūmwe rwa iria Joshua aatigire kuo agīkuā.

22 Nīcio ngūhūthīra kūgeria andū a Isiraeli, nīguo menye kana nīmekūrūmia mīthīire ya Jehova, na mathiīage nayo o ta ūrīia maihe mao meekaga."

23 Jehova nīetīkīririe ndūrīrī icio itigare kuo, na ndaigana gūcirutūrūra o rīmwe na ūndū wa gūcineana moko-inī ma Joshua.

3

1 Ici nīcio ndūrīrī iria Jehova aatigirie kuo nīguo ageragie andū a Isiraeli arīia mataameny-erete ūhoro wa mbaara cia kūu Kaanani.

² (Eekire ūguo nīgeetha arute njiaro cia andū a Isiraeli ūhoro wa mbaara tondū njiaro icio itiamenyete ūhoro wa kūrūa mbaara).

³ Ndūrīrī icio nīcio ici: aathani arīa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arīa maatūrāga irīma-inī cia Lebanoni kuma Kīrīma kīa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu.

⁴ Ciatigirio nīgeetha igerie andū a Isiraeli, nīguo monwo kana nīmarīathīkagīra maathanī ma Jehova marīa aaheete maihe mao ma tene na guoko kwa Musa.

⁵ Andū a Isiraeli magītūrānia na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi.

⁶ Nao makīhikia airītu ao, na makīheana airītu ao mahikio nī aanake a andū acio, na magītungatīra ngai ciao.

Othinieli

⁷ Andū a Isiraeli nīmekire ūru maitho-inī ma Jehova; makīriganīrwo nī Jehova Ngai wao, na magītungatīra ngai cia Baali na cia Ashera.

⁸ Namo marakara ma Jehova magīakanīra andū a Isiraeli o nginya akīmarekereria moko-inī ma Kushani-Rishathaimu mūthamaki wa Aramu-Naharaimu, ūrīa andū a Isiraeli maatungatīre mīaka īnana.

⁹ No rīrīa maarīrīire Jehova, akīmaarahūrīra mūndū wa kūmahonokia wetagwo Othinieli mūrū wa Kenazu, mūrū wa ithe na Kalebu ūrīa mūnini, nake akīmahonokia.

10 Roho wa Jehova agīūka igūrū rīake, agītuīka mūtiirīrīri būrūri wa Israeli na agīthīi itainī. Nake Jehova akīneana Kushani-Rishathaimu mūthamaki wa Aramu moko-inī ma Othinieli, nake akīmūtooria.

11 Nī ūndū ūcio būrūri ūgīkorwo na thayū mīaka mīrongo īna, nginya rīrīa Othinieli mūrū wa Kenazu aakuire.

Ehudu

12 O rīngī andū a Israeli magīka ūūru maithoinī ma Jehova, na tondū wa gwīka ūūru ūcio Jehova akīhe Egiloni mūthamaki wa Moabi hinya wa gūtooria Israeli.

13 Egiloni akīgīra andū a Amoni na Amaleki,* makīungana hamwe nake magītharīkīra andū a Israeli, na makīmatunya Itūūra rīrīa Inene rīa Mīkīndū.

14 Andū a Israeli magītuīka ndungata cia Egiloni mūthamaki wa Moabi mīaka ikūmi na īnana.

15 O rīngī andū a Israeli makīrīrīra Jehova, nake akīmahe mūndū wa kūmahonokia wetagwo Ehudu, warī wa kīmotho; mūrū wa Gera ūrīa Mūbenjamini. Nao andū a Israeli makīmūtūma na irīhi rīa igooti kūrī Egiloni mūthamaki wa Moabi.

16 Na rīrī, Ehudu nīathondekete rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī, ta rwa buti īmwe na nuthu† kūraiha rūrīa ooherereire njohero-inī yake mwena wa ūrīo nguo-inī thīinī.

* **3:13** Andū a Amoni na a Moabi maarī njiaro cia Loti (Kīam 19:38), nao Amaleki maarī njiaro cia Esaū (Kīam 36:12, 16). Andū aya nīo maahakanīte na andū a Israeli, na nīo maarī thū ciao iria njūru. † **3:16** nī ta nuthu mita

17 Nake agītwarīra Egiloni mūthamaki wa Moabi igooti, na rīrī, Egiloni aarī mūndū mūnoru mūno.

18 Thuutha wa Ehudu kūmūnengera igooti, akiumagaria andū arīa maarīkuuīte, magīthiī.

19 Nowe mwene aakinya mīhianano-inī ūrīa yarī hakuhī na Giligali, akīhūndūka, agīthiī akīra mūthamaki ūcio atīrī, “Ndī na ndūmīrīri yaku ya hitho.”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Kirai!” Nao arīa othe maamūtungatagīra makīehera harī we.

20 Nake Ehudu akīmūkuhīrīria rīrīa aikarīte arī o wiki nyūmba-inī yake ya ūthamaki ya igūrū, ūrīa aikaraga hīndī ya riūa. Akīmwīra atīrī, “Ndī na ndūmīrīri yaku kuuma kūrī Ngai.” Na rīrīa mūthamaki ookagīra kuuma gītī-inī kīrīa aikarīire,

21 Ehudu agītambūrūkia guoko gwake kwa ūmotho, akīruta rūhiū rwa njora kuuma njohero-inī yake mwena wa ūrīo, agītheeca mūthamaki ūcio nda.

22 O na mūtī waruo ūgītoonya na rūhiū rūkiumanīra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rūhiū, namo maguta makīrūhumbīra.

23 Ningī Ehudu agīthiī gīthaku-inī, akīhinga mīrango ya nyūmba ūyo ya igūrū, akīmūhingīrīria kuo.

24 Ehudu aarīkia gūthiī, ndungata cia mūthamaki igūrūka igīkora mīrango ya nyūmba ya igūrū ūrī mīhinge, ikiuga atīrī, “No nginya akorwo nī gwīteithia areteithia kanyūmba-inī ka na thīinī.”

25 Nacio igīeterera o nginya igīconoka, no rīrīa aagire kūhingūra mīrango ya nyūmba, ikīoya hingūro ikīhingūra mīrango. Na hau ikīona mūnene wao agūite thī arī mūkuū.

26 Na rīrī, hīndī īyo citereire iħingūrīrwo-rī, Ehudu akīyūrīra. Akīħītūkīra mīhianano-inī akīūrīra Seira.

27 Aakinya kuo akīhuha karumbeta kūu būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, nao andū a Israeli magīikūrūkania nake moimīte irīma-inī, amatongoretie.

28 Akīmaatha atīrī, "Nūmīrīrai, nīgūkorwo Jehova nīaneanīte Moabi thū yanyu moko-inī manyu." Nī ūndū ūcio magīikūrūka makīmūrūmīrīra, makīnyiita mariūko ma Rūūi rwa Jorodani marīa maaringagīrīra būrūri wa Moabi, na matiigana gwītīkīria mūndū o na ūrīkū aringe rūūi rūu.

29 Na hīndī īyo makīūraga andū ta 10,000 a Moabi, na othe maarī andū njamba na maarī na hinya; na gūtīrī mūndū o na ūmwe wahonokire.

30 Mūthenya ūcio andū a Moabi magītuūka ndungata cia andū a Israeli, naguo būrūri ūgūkorwo na thayū mīaka mīrongo īnana.

Shamigari

31 Thuutha wa Ehudu hagīūka mūndū wetagwo Shamigari mūrū wa Anathu, ūrīa woragire Afilisti magana matandatū na mūcengi ūrīa ūtindīkaga ndegwa. O nake akīhonokia andū a Israeli.

4*Debora*

¹ Thuutha wa Ehudu gūkua-rī, andū a Israeli o rīngī magīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova.

² Nī ūndū ūcio Jehova akīmarekereria moko-inī ma Jabini, mūthamaki wa būrūri wa Kaanani ūrīa waathanaga kūu Hazoru. Nake mūnene wa mbūtū ciake cia mbaara eetagwo Sisera, ūrīa watūūraga kūu Haroshethu-Hagoyimu.

³ Jabini aarī na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nīahinyīrīirie andū a Israeli atarī na tha ihinda rīa mīaka mīrongo ūrī, nao andū a Israeli magīkařra Jehova amateithie.

⁴ Na rīrī, Debora, mūnabii mūndū-wa-nja, mūtumia wa Lapidothu, nīwe watongoragia Israeli hīndī ūyo.

⁵ Nake aarī na handū ha gūciirīra rungu rwa Mūkīndū wa Debora, gatagatī ka Rama na Betheli kūu būrūri ūrī ūrī irīma wa Efirimu, nao andū a Israeli maathiiaga harī we nīgeetha amatuithanie maciira.

⁶ Debora agītūmanīra Baraka mūrū wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akīmwīra atīrī, "Jehova Ngai wa Israeli nīaragwatha agakwīra atīrī, 'Thīi, woe andū 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ūmatongorie nginya Kīrima-inī kīa Taboru.

⁷ Nīi nīngūguucīrīria Sisera, mūnene wa mbūtū cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciake cia ita na thigari ciake nginya rūūi-inī rwa Kishoni, ndīmūneane moko-inī maku."

8 Nake Baraka akīmwīra atīrī, “Nīngūthiī aakorwo nīgūtwarana hamwe na niī; no aakorwo ndūgūtwarana hamwe na niī-rī, o na niī ndigūthiī.”

9 Nake Debora akīmwīra atīrī, “Nī wega, nīngūtwarana nawe. No rīrī, nī ūndū wa ūrīa ūroya ūhoro ūyū-rī, gītīlo gītigatuīka gīaku, nīgūkorwo Jehova nīekūneana Sisera moko-inī ma mūndū-wa-nja.” Nī ūndū ūcio Debora agītwarana na Baraka nginya Kadeshi,

10 na kūu Baraka agīta andū a Zebuluni na a Nafitali. Andū 10,000 makīmūrūmīrīra, o na Debora agīthiī hamwe nake.

11 Na rīrī, Heberi ūrīa Mūkeni nīeyamūrīte agatigana na Akeni arīa angī a rūciaro rwa Hobabu, mūthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mūtī-inī ūrīa mūnene kū Zaanan-imu gūkuhī na Kadeshi.

12 Nao andū makīhe Sisera ūhoro, atī Baraka mūrū wa Abinoamu nīambatīte agakinya Kīrīma gīa Taboru.

13 Sisera agīcookanīrīria ngaari ciake cia ita cia igera magana kenda, hamwe na andū othe arīa maarī hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rūūrī rwa Kishoni.

14 Nake Debora akīira Baraka atīrī, “Thī! Ūyū nīguo mūthenya ūrīa Jehova aneanīte Sisera moko-inī maku. Githī Jehova tiwe ūthiīte arī mbere yaku?” Nī ūndū ūcio Baraka agīkūrūka

* **4:11** Akeni maarī athiritū ya andū a Isiraeli kuuma hīndī ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rīu nīātuīkīte mūthiritū wa Jabini (4:17).

oim̄te Kūrīma-in̄ ḡia Taboru, arūm̄irīirwo n̄i andū 10,000.

¹⁵ Rīrīa Baraka aamakuhīrīirie, Jehova akīngatithia Sisera hamwe na ngaari ciate cia ita ciothe, na mbūtū yake yothe, akīmahūūra na rūhiū rwa njora, nake Sisera agītiganīria ngaari yake ya ita, akīūra na magūrū.

¹⁶ No Baraka akīngatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbūtū cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciothe cia Sisera ikūragwo na rūhiū rwa njora; na gūtirī mūndū o na ūmwe watigarire.

¹⁷ No rīrī, Sisera agīthara na magūrū, akīūra hema-in̄ ya Jaeli, mūtumia wa Heberi ūrīa Mūkeni, n̄i ūndū kwarī na ūrata gatagatī-in̄ ka Jabini mūthamaki wa Hazoru na mbarī ya Heberi ūcio Mūkeni.

¹⁸ Jaeli akiugara agatūnge Sisera, akīmwīra atīrī, “Ūka, mwathi wakwa, toonya thīinī. Ndūgetigīre.” Nī ūndū ūcio agītoonya hema thīinī nake Jaeli akīmūhumbīra.

¹⁹ Sisera akiuga atīrī, “Ndī mūnyootu, ndagūthaitha he maaī nyue.” Jaeli agīkunūra mbūthū ya iria, akīmūhe anyue, agīcooka akīmūhumbīra.

²⁰ Sisera akīmwīra atīrī, “Rūgama mūrango-in̄ wa hema, na hangūka mūndū akūūrie atīrī, ‘Kūrī mūndū ūrī gūkū?’ uuge atīrī, ‘Aca.’ ”

²¹ No Jaeli ūcio mūtumia wa Heberi akīoya higī ya hema na nyondo, agīthiī acemete harīa Sisera aakomete anogete mūno. Akīhūūrīrīra higī īyo thikīrīrio-in̄, īgītūrīkania nginya igītoonyerera thī, nake agīkua.

22 Baraka agīūka aingatithītie Sisera, nake Jaeli agīthīi kūmūtūnga. Akīmwīra atīrī, “Ūka, nīngūkuonia mūndū ūrīa ūracaria.” Nī ūndū ūcio Baraka agītoonya hamwe na Jaeli, na agīkora Sisera akomete thī arī mūkuū nayo hīgī ūmūtūrīkanītie thikīrīrio.

23 Mūthenya ūcio-rī, nīguo Ngai aatooririe Jabini, mūthamaki wa andū a Kaanani, mbere ya andū a Israeli.

24 Nakuo guoko kwa andū a Israeli gūgīkīrīrīria kūgīa na hinya igūrū rīa Jabini, mūthamaki wa andū a Kaanani, nginya makīmūniina biū.

5

Rwīmbo rwa Debora

1 Mūthenya ūcio Debora na Baraka mūrū wa Abinoamu makīina rwīmbo rūrū:

2 “Rīrīa anene a Israeli maatongoria,
rīrīa andū meheana meyendeire-rī,
goocai Jehova!

3 “Iguai ūhoro ūyū, inyuī athamaki! Thikīrīriai,
inyuī aathani!

Nīngūinīra Jehova, nīngūina;
nīngūtungīra Jehova rwīmbo, o we Ngai wa
Israeli.

4 “Rīrīa Wee Jehova woimire Seiru,
rīrīa woimire būrūri wa Edomu,
thī nīyainainire, igūrū rīkiura,
namo matu magīita maaī.

- 5** Irīma nīciathingithire mbere ya Jehova, o we
Ngai wa Sinai,
ikīinaina mbere ya Jehova, Ngai wa Israeli.
- 6** “Matukū-inī ma Shamigari mūrū wa Anathu,
o na matukū-inī ma Jaeli, njīra nīciagīte
andū a kūgerera;
agendi maageraga tūcīra twa mīkīra.
- 7** Tūtūūra tūkīaga andū kūu Israeli,
tūkīaga andū, o nginya rīrīa niī, Debora,
ndaarahūkire,
ngīarahūka ngītuīka ta nyina wa Israeli.
- 8** Hīndī irīa maathuurire ngai ng’eni,
mbaara nīyokire o ihingo-inī cia itūūra in-
ene,
na gūtioneckire ngo kana itimū
harī andū 40,000 kūu Israeli.
- 9** Ngoro yakwa īrī hamwe na anene a Israeli,
o hamwe na andū arīa merutīire na
kwīyendera gatagatī-inī ka andū.
Goocai Jehova.
- 10** “Inyuī mūhaicaga ndigiri njerū,
mūikarīire matandīko manyu,
na inyuī mūthiiaga na njīra,
cūraniai,
- 11** kūrī na mīgambo ya aini itahīro-inī rīa maaī.
Mainaga ciīko cia ūthingu cia Jehova,
ciīko cia ūthingu cia njamba ciake kūu
Israeli.
- “Ningī andū a Jehova magīkūrūka nginya
ihingo-inī cia itūūra inene.
- 12** ‘Wee Debora, ūkīra! Í ndūgīkīre!

Ükīra, ükīra, ükūye rwīmbo!
 Arahūka wee Baraka!
 Wee mūrū wa Abinoamu-rī, wīnyiitīre
 mīgwate yaku.'

- 13** "Ningī andū arīa maatigaire,
 magīkūrūka kūrī andū arīa maarī igweta;
 andū a Jehova magīuka kūrī nī
 hamwe na andū arīa maarī hinya.
- 14** Amwe mookire kuuma Efiraimu, arīa iruka
 ciao ciarī kūu Amaleki;
 Benjmini aarī hamwe na andū arīa
 maakūrūmīrīire.
 Anene a ita cia mbaara nīmaikūrūkire kuuma
 Makiru,
 nakuo Zebuluni gūkiuma arīa maanyiitaga
 rūthanju rwa mūnene wa mbūtū cia ita.
- 15** Anene a Isakaru maarī hamwe na Debora;
 ū-ni, Isakaru maarī na Baraka,
 mamumīte thuutha na ihenya o nginya
 kianda-inī.
 Ng'ongo-inī cia Rubeni
 nī kwarī na ūhoro mūnene wa gwīcookera.
- 16** Nī kī gīatūmire mūikare mīaki-inī
 mūiguage mahiū makīhuhīrwo mīrūri?
 Ng'ongo-inī cia Rubeni
 nī kwarī ūhoro mūnene wa gwīcookera.
- 17** Gileadi aikarire o kūu mūrīmo wa Rūūī rwa
 Jorodani.
 Nake Dani-rī, nī kī gīagītūmire atiindage
 marikabu-inī?
 Asheri aikarire o kūu ndwere-inī cia iria,
 agīkara icukīro-inī ciate cia marikabu.

- 18 Andū a Zebuluni n̄imetwarīrīire ūgwati-inī wa ḡikuū;
o nake Nafitali aḡūka o ūguo kūu ḡutūḡiru werū-inī.
- 19 "Athemaki maḡūka, mak̄rūa;
athemaki a Kaanani mak̄rūra kūu Taanaka, ḡukuhī na maaī ma Megido,
no matiakuuire betha, o na kana ndaho.
- 20 Kūu iḡurū njata n̄iciarūire,
o kūu nj̄ira-inī ciacio ik̄rūa mbaara na Sisera.
- 21 Rūūrū rwa Kishoni n̄i rwamathereririe,
rūu rūūrū rwa tene, Rūūrū rwa Kishoni.
Wee ngoro yakwa w̄itware, na ūḡie na hinya!
- 22 Ninḡi mahūngū ma mbarathi mak̄rumia thī,
iteng'ere, mbarathi ciale irī hinya igathī
iteng'ere.
- 23 Nake mūraika wa Jehova akiuga atīrī, 'Merozu
īrogwatwo n̄i kīrumi.*
Arīa matūūraga kuo marogwatwo n̄i kīrumi
kīrīa kīru,
n̄i ūndū matiokire gūteithia Jehova,
gūteithia Jehova kūrūa na arīa marī hinya.'
- 24 "Jaeli mūtumia wa Heberi ūrīa Mūkeni,
arorathimwo gūkīra atumia arīa angī,
o we mūrathime mūno harī atumia arīa
matūūraga hema-inī.
- 25 Sisera aamūhoire maaī, nake ak̄mūhe iria;

* 5:23 Itūūra rīa Merozu rīarumirwo n̄i kwaga kūnyiitanīra na ita rīa Jehova; itūūra rīrīrī rīarī rīa Nafitali.

akīmūrehera iria imata na mbakūri
īngīnyuīrwō nī andū arīa me igweta.

- 26 Aatambūrkirie guoko gwake akīoya hīgī ya
hema,
akīnyiita nyondo ya bundi na guoko kwa
ūrīo.

Akīringa Sisera, akīmūhehenja mūtwe,
akīmūtheeca na agīthetherā thikīrīrio yake.

- 27 Akīinama magūrū-inī make,
akīgūa; agīkoma hau.

Akīinama magūrū-inī make, akīgūa;
o hau ainamire, no ho aagūire arī mūkuū.

- 28 “Nyina wa Sisera agīcūthīrīria na ndirica;
akīanīrīra arī gatirica-inī kau, akiuga atīrī,
‘Nī kīi gītūmīte ngaari yake ya ita īikare ūguo
ītookīte?

inegene rīa magūrū ma ngaari cia ita-rī,
rīcereirwo kū?”

- 29 Atumia ake arīa oogī mūno
makamūcookagīria;
o nake agecookagīria na ngoro yake atīrī,

- 30 ‘Githī ti gwetha mareetha na makagayana indo
cia ndaho:
mūirītu ūmwe kana eerī harī o mūndū,
na nguo cia marangi maingī itahīirwo Sisera,
nguo cia marangi maingī iria ng’emie,
nguo iria ng’emie mūno cia ngingo yakwa,
icio ciathe nī cia gūtahwo?’

- 31 “Nī ūndū ūcio thū ciaku iroothira, Wee Jehova!
No arīa makwendete-rī, marotuūka ta riūa
rīkīratha rīrī na hinya warīo.”

Naguo bürūri ūcio ūkīgīa na thayū ihinda rīa mīaka mīrongo īna.

6

Gideoni

¹ Andū a Israeli o rīngī nīmekire maündū mooru maitho-inī ma Jehova, na ihinda rīa mīaka mūgwanja Jehova akīmaneana moko-inī ma Amidiani.*

² Na tondū hinya wa andū a Midiani nīwamahatīrīirie mūno, andū a Israeli nīmethondekeire kūndū gwa kwīhitha mīanya-inī ya irīma, na ngurunga-inī, na cīgitīro-inī iria nūmu.

³ Rīrīa rīothe andū a Israeli maahaandaga irio-rī, Amidiani, na Aamaleki, na andū angī a mwena wa irathīro nīmatharīkagīra bürūri ūcio.

⁴ Nao nīmambīte hema ciao kūu bürūri-inī, na magīthūkia irio iria ciarī mīgūnda kūndū guothe o nginya Gaza, na matiigana gūtigīria andū a Israeli kīndū o na kīmwe kīrī muoyo, arī ng'ondu kana ng'ombe, o na kana ndigiri.

⁵ Nīgūkorwo maambataga kuo na mahiū mao na hema ciao mahaana ta ngigī kūingīha. Andū na ngamīira ciao matingīatarīkire; magītharīkīra bürūri ūcio nīgeetha mawanange biū.

⁶ Amidiani makīnyariira andū a Israeli o nginya andū a Israeli magīkaīra Jehova amatei-thie.

* **6:1** Amidiani maarī njiaro cia Iburahīmu iria aaciare na Katura (Kīam 25:2).

⁷ Na rīrī, hīndī īrīa andū a Isiraeli maarīrīire Jehova nī ūndū wa Amidiani-rī, Jehova

⁸ akīmatūmīra mūnabii, ūrīa wameerire atīrī, “Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nīi ndamūrutire būrūri wa Misiri, ngīmūruta būrūri wa ūkombo.

⁹ Nīi niī ndaamūtharire kuuma guoko-inī kwa andū a Misiri, na kuuma guoko-inī kwa arīa othe maamūhinyagīrīria. Ngīmarutūrūra mbere yanyu na ngīmūhe būrūri wao.

¹⁰ Ngīmwīra atīrī, ‘Nīi nīi nīi Jehova Ngai wanyu; Mūtikanahooe ngai cia Aamori, arīa ene būrūri ūyū mūtūire.’ No inyuī mūtiigana kūnjigua.”

¹¹ Nake mūraika wa Jehova agīuka agīkara thī gītina-inī kīa mūgandi o kūu Ofira, mūgandi wa Joashu ūrīa Mūabiezeri, harīa mūriū Gideoni aahūragīra ngano kīhihīro-inī kīa ndibei nīguo amīhithe ndīkonwo nī Amidiani.

¹² Nake mūraika ūcio wa Jehova akiumīrīra Gideoni, akīmwīra atīrī, “Jehova arī hamwe nawe, njamba īno īrī hinya.”

¹³ Nake Gideoni akīmūcookeria atīrī, “No rīrī, mwathi wakwa, angīkorwo Jehova arī hamwe na ithuī-rī, nī kīi gītūmīte maūndū maya mothe matūkore? Makīrī ha morirū make mothe marīa maitū maatwīraga ūhoro wamo atīrī, ‘Githī ti Jehova watwambatirie agītūrūta būrūri wa Misiri?’ No rīu-rī, Jehova nīatūtiganīirie agatūneana guoko-inī kwa Midiani.”

¹⁴ Nake Jehova akīmūgarūrkīra, akīmwīra atīrī, “Thīi na hinya ūcio ūrī naguo ūkahonokie

Israeli, ūmarute guoko-inī kwa Midiani. Githī ti nīi ndīragūtūma?"

¹⁵ Gideoni akīmūūria atīrī, "No rīrī, Mwathani, ingīkīhota atīa kūhonokia Israeli? Mūhīrīga witū nīguo ūtarī hinya thīinī wa Manase, na ningī nī nīi mūnini mūno nyūmba-inī iitū."

¹⁶ Jehova akīmūcookeria atīrī, "Niī nīngūkorwo ndī hamwe nawe, na nīukūhūūra Amidiani ūmaniiine othe me hamwe."

¹⁷ Nake Gideoni akīmūcookeria atīrī, "Ingīkorwo nīnjītīkīrīkīte maitho-inī makurī, kīnyonie kīmenyithia atī ti-itherū nīwe ūranjarīria.

¹⁸ Ndagūthaitha ndūkae kuuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rīakwa na ndīrīige mbere yaku."

Nake Jehova akiuga atīrī, "Nīngweterera nginya ūcooke."

¹⁹ Gideoni agītoonya nyūmba, agīthīnja koori, ningī agīthondeka mīgate ītarī na ndawa ya kūimbia kuuma eba īmwe[†] ya mūtu. Agīkīra nyama icio gīkabū-inī, naguo thathi wacio akīwīkīra nyūngū-inī, agītwarīra mūraika na akīmūigīra hau gītina-inī kīa mūgandi.

²⁰ Nake mūraika wa Ngai akīmwīra atīrī, "Oya nyama na mīgate īyo ītarī na ndawa ya kūimbia, ūciigīrīre ihiga-inī rīrī, na ūciitīrīrie thathi ūcio." Nake Gideoni agīka ūguo.

²¹ Nake mūraika wa Jehova akīhutia nyama na mīgate īyo ītaarī na ndawa ya kūimbia na mūthia wa rūthanju rwake. Mwaki ūgīakana uumīte ihiga-inī, ūgīcina nyama icio o hamwe

[†] 6:19 nī ta kilo 22

na mīgate īyo. Nake mūraika wa Jehova akībuīria na ndaaqokire kūonwo.

²² Rīrīa Gideoni aamenyire atī oima mūraika wa Jehova-rī, akīanīrīra, akiuga atīrī, “Īiya wakwa-ī! Mwathani Jehova! Nīnyonete mūraika wa Jehova ūthiū kwa ūthiū!”

²³ Nowe Jehova akīmwīra atīrī, “Gīa na thayū! Tiga gwītigīra. Wee-rī, ndūgūkua.”

²⁴ Nī ūndū ūcio Gideoni agīakīra Jehova kīgongona hau, agīgīta Jehova nī Thayū. Nakō gītūire kūu Ofira kwa Aabiezeri nginya ūmūthī.

²⁵ O ūtukū ūcio Jehova akīmwīra atīrī, “Oya ndegwa ya keerī kuuma rūru-inī rwa thoguo ya mīaka mūgwanja. Ūcooke ūgūithie kīgongona gīa thoguo kīa Baali, na ūtemange gītugī kīa Ashera kīrīa kīrī mwena-inī wakīo.

²⁶ Ūcooke wakīre Jehova Ngai waku kīgongona kīrīa kīagīrīre hau igūrū rīa harīa hambatīru. Hūthīra ngū cia gītugī kīa Ashera kīrīa ūtemangire, ūndutīre ndegwa īyo ya keerī ūtūke igongona rīa njino.”

²⁷ Nī ūndū ūcio Gideoni akīoya ndungata ciake ikūmi, agīka o ta ūrīa Jehova aamwīrīte. No rīrī, tondū nīetigagīra andū a nyūmba yao na andū a itūura rīu-rī, eekire maūndū macio ūtukū handū ha mūthenya.

²⁸ Rūciinī kwarooka gūkīa rīrīa andū a itūura mookīrīre-rī, kīgongona kīa Baali kīarī kīmomore, hamwe na gītugī kīa Ashera gītemangīirwo hau mwena-inī wakīo, nayo ndegwa īyo ya keerī ūrutīrīwo kīgongona-inī kūu kīerū gīakītwo!

²⁹ Makīūrania atīrī, “Nūū wīkīte ūū?”

Rīrīia maatuīririe wega, makīīrwo atīrī, “Nī Gideoni mūrū wa Joashu wīkīte ūguo.”

30 Andū acio a itūūra makīīra Joashu atīrī, “Umia mūrūguo na nja. No nginya akue, nī ūndū nīoinangīte kīgongona kīa Baali na agatemenga gītugī kīa Ashera kīrīa kīrī mwena-inī wakīo.”

31 Nowe Joashu agīcookeria kīrīndī kīu kīamūrigiicīirie kī na ūūru atīrī, “Anga nīmūkwenda kūrūīrīra Baali? Mūrageria kūmūhonokia? Mūndū ūrīa ūkūmūrūīrīra, ūcio ekūūragwo gūtanakīa! Angīkorwo Baali nī ngai-rī, no ahote kwīrūīrīra rīrīa mūndū angunanga kīgongona gīake.”

32 Nī ūndū ūcio mūthenya ūcio magītua Gideoni “Jerubu-Baali,” makiuga atīrī, “Baali nīarekwo arūe nake we mwene,” nī ūndū nīoinangīte kīgongona kīa Baali.

33 Na rīrī, Amidiani othe, na Amaleki, na andū angī a mwena wa irathīro magīcookanīrīria mbūtū ciao cia ita, makīringa mūrīmo wa Jordonī, na makīamba hema ciao Kīanda-inī kīa Jezireeli.

34 Hīndī ūyo Roho wa Jehova agīūka igūrū rīa Gideoni, nake akīhuha karumbeta, agīta Aabiezeri mamūrūmīrīre.

35 Agītūma andū būrūri wothe wa Manase, akīmeera meeohē indo cia mbaara, o na agītūmana mabūrūri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o nao makīambata makamatūnge.

36 Nake Gideoni akīīra Ngai atīrī, “Ūngīkorwo nīukūhonokia Israeli na guoko gwakwa o ta ūrīa weranīire-rī,

³⁷ atīrī, nīngūiga rūua rwa ng'ondu kīhuhīro-inī kīa ngano. Ime rīngīkorwo rūua-inī rwiki na kūu kūngī thī gūkorwo kūrī kūmū-rī, hīndī īyo nīngamenya atī nīukūhonokia Israeli na ūndū wa guoko gwakwa, o ta ūrīa uugīte.”

³⁸ Na ūguo noguo gwatuīkire. Gideoni akīroka gūūkīra rūciinī tene mūthenya ūyū ūngī; akīhiha rūua rūu ime rūkiuma maaī mbakūri ūmwe.

³⁹ Ningī Gideoni akīira Ngai atīrī, “Ndūkae kūrakario nī niī. Ngirīrīria ngūhooe ūndū ūngī ūmwe. Njītīkīria o igeria rīngī rīmwe na rūua rūrū. Ihinda rīrī reke rūua rūrū rūkorwo rūrī ūmū, nakuo thī gūkorwo kūhumbīrwo nī ime.”

⁴⁰ Ūtukū ūcio Ngai agīka o ro ūguo. No rūua rwiki rwarī ūmū; nakuo thī guothe kwarī kūhumbīre nī ime.

7

Gideoni Gūtooria Andū a Midiani

¹ Rūciinī tene, Jerubu-Baali (nīwe Gideoni) na andū ake othe nīmambire hema gīthima-inī kīa Harodi. Kambī ya Amidiani yarī mwena wao wa gathigathini kūu gītuamba-inī, hakuhī na karīma ka More.

² Jehova akīira Gideoni atīrī, “Ūrī na andū aingī mūno gūkīra arīa ngwenda nīgeetha neane Amidiani moko-inī mao. Nīgeetha Israeli matikanjītīre atī nī hinaya wao wamahonokia,

³ Na rīrī, anīrīra kūrī andū, ūmeere atīrī, ‘Mūndū o wothe ūrainaina nī guoya no ahūndūke, ehere Kīrima-inī kīa Gileadi.’” Nī

ündū ūcio andū 22,000 na igīrī makīehera, magītigara 10,000.

⁴ No Jehova akīra Gideoni atīrī, “O na rīu andū no aingī mūno. Maikūrūkie maaī-inī, na nīngūgūthuuranīria andū acio ho. Ingiuga atīrī, ‘Ūyū nīegūthiī hamwe nawe,’ ūcio nīwe ūrīthiī nawe; no ingiuga atīrī, ‘Ūyū ndegūthiī hamwe nawe,’ ūcio ndegūthiī nawe.”

⁵ Nī ündū ūcio Gideoni agīkūrūkia andū acio maaī-inī. Marī hau Jehova akīmwīra atīrī, “Amūrania arīa mekūnyua maaī na rūrīmī ta ūrīa ngui īnyuuaga na arīa mekūnyua maaī na hī ciao maturītie ndu.”

⁶ Andū magana matatū makīnyua maaī na hī ciao. Acio angī othe magīturia ndu makīnyua maaī.

⁷ Jehova akīra Gideoni atīrī, “Nīngūmūhonokia na ündū wa andū magana matatū arīa manyuire maaī na hī, neane Amidiani moko-inī manyu. Reke andū acio angī othe mathiī, o mūndū ainūke gwake.”

⁸ Nī ündū ūcio Gideoni akīra andū acio angī a Isiraeli macooke hema-inī ciao, no agītigwo na andū magana matatū, arīa mooire rūgu na tūrumbeta twa acio mainūkire.

Na rīrī, kambī ya Amidiani yarī mūhuro wake o kūu kīanda-inī.

⁹ Ütukū ūcio Jehova akīra Gideoni atīrī, “Ūkīra, ūikūrūke ūtharīkīre kambī īyo ya Amidiani, tondū nīndīmīneanīte moko-inī maku.

¹⁰ No angīkorwo nīūgwītigīra gūtharīkīra-rī, gīkūrūke kambī-inī mūrī na Pura ndungata yaku,

11 na ūthikīrīrie ūrīa maroiga. Thuutha ūcio nīūkūgīa na hinya wa gūtharīkīra kambī ūyo." Nī ūndū ūcio Gideoni na Pura ndungata yake magiikūrūka nginya tūnyūmba-inī twa arangīri a kambī ūyo.

12 Nao Amidiani, na Aamaleki na andū othe a mwena wa irathīro maikarīte kīanda kīu maingīhīte ta ngigī. Ngamīīra ciao it-ingīatarīkire nī ūndū ciarī nyingī ta mūthanga wa hūgūrūrū-inī cia iria ūrīa ūtangītarīka.

13 Gideoni aakinyire ho o hīndī ūrīa mūndū ūmwe eeraga mūratawe ūhoro wa kīroto gīake. Nake oigaga atīrī, "Ndootete kīroto ngoona mūgate wa cairi wa gīthiūrūrī ūukīte ūkagwīra kambī ya Amidiani. Ūragūthire hema na hinya mūnene mūno, nginya hema ūrang'aūka, ūragūa."

14 Mūrata wake akīmūcookeria atīrī, "Ūyū ti ūndū ūngī tīga rūhiū rwa Gideoni mūrū wa Joashu, ūrīa Mūisraeli. Ngai nīaneanīte Amidiani na kambī yao yothe moko-inī make."

15 Rīrīa Gideoni aiguire ūhoro wa kīroto kīu na ūtaūri wakīo, akīhooya Ngai. Agīooka nginya kambī-inī ya Israeli akīmeeta akīmeera atīrī, "Ūkīrai! Jehova nīaneanīte kambī ya Amidiani moko-inī manyu."

16 Akīgayania andū acio magana matatū ikundi ithatū, akīmanengera othe o mūndū karumbeta na nyūngū theri, ūrī na kīmūrī thīinī.

17 Nake akīmeera atīrī, "Ndoraai. Mwīke o ūrīa ngwīka. Hīndī ūrīa ndīrīkīna mūthia-inī wa kambī, mwīke o ūrīa ndīrīka.

18 Hīndī ūrīna niī na arīa othe ndī nao tūrīhuha tūrumbeta twitū, hīndī ūyo inyuothē mūthiūrūrūkīirie kambī mūhuhe twanyu na mwānīrīre atīrī, ‘Nī ūndū wa Jehova o na wa Gideoni.’”

19 Gideoni na andū acio igana rīmwe arīa maarī nake magīkinya mūthia wa kambī o kīambīrīria-inī kīa ūtukū gatagatī, thuutha hanini wa gūcenjania arangīri. Makīhuha tūrumbeta twao na makūraga nyūngū iria ciarī moko-inī mao.

20 Ikundi icio ithatū ikīhuha tūrumbeta, na ikūraga nyūngū. Maanyiitīte imūrī na moko mao ma ūmotho, na makanyiita tūrumbeta twao twa kūhuha na moko mao ma ūrīo, nao makianīrīra atīrī, “Rūhiū rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!”

21 Na rīrīa o mūndū aarūgamire handū hake gūthiūrūrūkīria kambī-rī, Amidiani othe magīteng’era, magīkayaga morīte.

22 Hīndī ūrīna tūrumbeta tūu magana matatū twahuhirwo, Jehova agītūma andū arīa maarī kambī-inī yothe mahūrane na hiū ciao cia njora mūndū na mūndū ūrīa ūngī. Nayo mbūtū ūyo yothe ūkīrīra Bethi-Shita ūtorete Zerera o nginya mūhaka-inī wa Abeli-Mehola gūkuhī na Tabathu.

23 Andū a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nīmetirwo nao magīteng’eria Amidiani.

24 Nake Gideoni agītūmana būrūri wothe ūrīa wa irīma wa Efiraimu, akiuga atīrī, “Ikūrūkai mūhūrane na Amidiani na mwīnyiitīre maaī ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara.”

Nī ūndū ūcio andū othe a Efiraimu nīmetirwo, na makīnyiitīra maaī ma Rūūī rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara.

²⁵ O na ningī nīmanyiitire atongoria eerī a Midiani, nīo Orebu na Zeebu. Nao makīūragīra Orebu ihiga-inī rīa Orebu, nake Zeebu makīmūragīra kīhihīro-inī kīa ndibei kīa Zeebu. Nao magīthingatana na Amidiani, na magītwara mītwe ya Orebu na Zeebu kūrī Gideoni, ūrīa warī mūrīmo ūrīa ūngī wa Rūūī rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rīrī, andū a Efiraimu makīūria Gideoni atīrī, “Nī kīi gītūmīte ūtwīke ūguo? Wagire gūtwīta ūgīthīi kūhūūrana na Amidiani nīkī?” Nao makīmūtetia mūno.

² Nowe akīmacookeria atīrī, “Nīatīa niī njīkīte ngerekānītio na inyuī? Githī kūhaara thabibū cia Efiraimu ti kwega gūkīra magetha mothe ma thabibū cia Abiezeri?

³ Ngai nīaneanire Orebu na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inī manyu. Nīatīa niī hotete gwīka ngerekānītio na inyuī?” Maigua ūguo, marakara marīa maamūrakarīre namo magīthira.

⁴ Gideoni na andū ake magana matatū, o na marī anogu, magīteng’eria thū ciao magīkinya Jorodani na makīringa rūūī rūu.

⁵ Nake akīira andū a Sukothu atīrī, “Heei ita rīakwa kīndū gīa kūrīa; nī ūndū nī anogu biū,

na no ndeng'eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani.”

⁶ No anene a Sukothu makīmūūria atīrī, “Rūrī, ūkīrī ūranyiita Zeba na Zalimuna magakorwo marī moko-inī maku? Tūkūhe thigari ciaku irio nīkī?”

⁷ Nake Gideoni akīmacookeria atīrī, “Nī ūndū wa ūguo mwoiga, rīrīa Jehova arīneana Zeba na Zalimuna moko-inī makwa, ndīītembūranga mīīrī yanyu na mīigua ya werū-inī na mahiū ma nyeki-inī.”

⁸ Oima kūu akīambata nginya Penieli,* akīmooria o ta ūguo oorītie andū a Sukothu, nao magīcookia o ta ūrīa andū a Sukothu maamūcookeirie.

⁹ Nī ūndū ūcio akīira andū a Penieli atīrī, “Hīndī ūrīa ngaahūndūka hootanīte-rī, niī nīngamomora mūthiringo ūyū mūraihi na igūrū.”

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarī kūu Karikori marī na ita rīa andū ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kūrī mbūtū ya andū a irathīro; andū 100,000 rīa mīrongo ūrī arīa maarūaga na hiū cia njora nī moragītwo.

¹¹ Gideoni akīambata na njīra ya andū arīa maikaraga hema-inī mwena wa irathīro rīa Noba na Jogibeha, akiumīrīra mbūtū ūyo hīndī ūrī ītegeragīria kūrī na ūgwati.

¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerī a Midiani, makīūra, nowe akīmateng'eria, akīmanyiita, na akīhoota mbūtū ūyo yao yothe.

* **8:8** Penieli nīho Jakubu aagianīire na Ngai.

¹³ Gideoni mūrū wa Joashu akīhūndūka oimīte mbaara-inī, agereire Ihītūkīro rīa Heresi.

¹⁴ Nake akīnyiita mwanake wa Sukothu, na akīmūhooya ūhoro, nake mwanake ūcio akīmwandīkīra marīitwa ma anene mīrongo mūgwanja na mūgwanja a Sukothu, na nīo athuuri a itūūra rīu.

¹⁵ Hīndī īyo Gideoni agīuka, akīira andū a Sukothu atīrī, "Aya nīo Zeba na Zalimuna, arīa mwanyūrūrīrie ūhoro wao, mūkiuga atīrī, 'Anga nīukīnyiitīte Zeba na Zalimuna magakorwo marī moko-inī maku? Tūkūhe andū aya aku anogu irio nīkī?'"

¹⁶ Agīkīnyiita athuuri acio a itūūra, nake akīherithia andū acio a Sukothu na mīigua ya werū-inī, na mahiū ma nyeki-inī.

¹⁷ Ningī akīmomora mūthiringo ūcio mūraihi na igūrū wa Penieli, na akīūraga andū a itūūra rīu.

¹⁸ Hīndī īyo akīūria Zeba na Zalimuna atīrī, "Andū arīa mworagīire kūu Tabori-rī, maa-haanaga atīa?"

Nao magīcookia atīrī, "Nī andū tawe, o ūmwe wao aahaanaga ta mūrū wa mūthamaki."

¹⁹ Gideoni akīmacookeria atīrī, "Acio maarī ariū a baba, o na ariū a maitū. O ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo-rī, korwo nīmwahonokirie mīoyo yao-rī, ndingīamūūraga."

²⁰ Akīgarūrūkīra Jetheri, mūriū wake wa irigithathi, akīmwīra atīrī, "Moorage!" Nowe Jetheri ndaigana gūcomora rūhiū rwa njora, tondū aarī o kamwana kanini, na nīetigagīra.

21 Zeba na Zalimuna makīira Gideoni atīrī, “Ükīra, ūtūūrage arī we. Tondū o ta ūria mündū atarii noguo hinya wake ūigana.” Nī ūndū ūcio Gideoni agīkīra, akīmooraga, na akīruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamīira ciao, agīthīi nacio.

Ebodi ya Gideoni

22 Andū a Isiraeli makīira Gideoni atīrī, “Tūthamakīre, wee, na mūrūguo, na mūrū wa mūrūguo o nake, nīgūkorwo wee nītūhonoketie, ūgatūruta moko-inī ma Midiani.”

23 Nowe Gideoni akīmeera atīrī, “Niī ndikūmūthamakīra, o na kana mūrū wakwa. Jehova nīwe ūkūmūthamakīra.”

24 Ningī akīmeera atīrī, “Harī ūndū ūngī ūmwe ngūmūhooya, naguo nī atī o ūmwe wanyu aahe gīcūhī kīmwe gīa gūtū kīa iria aatahire.” (Ücio warī mūtugo wa Aishumaeli, gwīkīra icūhī cia thahabu matū.)

25 Nao magīcookia atīrī, “Nītūgūciheana tūkenete.” Nī ūndū ūcio makīara nguo thī, na o mündū agīkīa gīcūhī ho kuuma kūrī indo iria aatahire.

26 Naguo ūritū wa icūhī icio cia thahabu aa-hooete wakinyire cekeri 1,700,[†] mathaga marīa mangī matatarītwo, na nīmo mīgathī, na nguo cia rangi wa ndathi iria ciehumbagwo nī athamaki a Amidiani, kana mīnyororo ūrīa yarī ngingo cia ngamīira ciao.

[†] **8:26** nī ta kilo 20

27 Gideoni agīthondeka thahabu ūyo ūgītuūka ebodi, ūrīa aigire kūu Ofira, itūūra rīake. Isiraeli othe makīhūūra ūmaraya na ūndū wa kūmīhooya marī kūu, nayo ūgītuūka mūtego harī Gideoni na nyūmba yake.

Gikuū kīa Gideoni

28 Ūguo nīguo andū a Midiani maahootirwo nī andū a Isiraeli, na matiacookire kwambararia mītwe rīngī. Matukū-inī marīa Gideoni aatūūrire muoyo, būrūri ūcio ūkīgīa na thayū mīaka mīrongo ūna.

29 Jerubu-Baali mūrū wa Joashu nīacookire gwake mūciī gūtūūra kuo.

30 Na aarī na ariū mīrongo mūgwanja ake mwene, nī ūndū nī aarī na atumia aingī.

31 Nayo thuriya yake ūrīa yaikaraga Shekemu, nīyamūciarīire mwana wa kahīī, ūrīa aatuire Abimeleku.

32 Gideoni mūrū wa Joashu aakuire arī mūkūrū mūno, na agīthikwo mbīrīra-inī ya ithe Joashu kūu Ofira ya Aabiezeri.

33 Gideoni akua-rī, andū a Isiraeli o rīngī nīmahūūrire ūmaraya na Mabaali. Makīrūgamia Baali-Berithu‡ ūtuīke ngai yao,

34 na matiacookire kūririkana Jehova Ngai wao, ūrīa wamahonoketie akamaruta moko-inī ma thū ciao ciothe iria ciarī mīena-inī yao yothe.

35 O na ningī nīmagire gūcookia ngaatho kūrī nyūmba ya Jerubu-Baali (nīwe Gideoni) nī ūndū wa maūndū marīa mothe mega aamekīire.

‡ 8:33 Baali-Berithu yarī ngai ya andū a Kaanani, na hekarū yayo yarī Shekemu.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mūrū wa Jerubu-Baali nīathiire kūrī aa mamawe na andū othe a mbarī ya kūrīa nyina oimīte kū Shekemu, akīmeera atīrī,

² “Ūriai atūūri othe a Shekemu atīrī, ‘Nī ūndū ūrīkū mwega na inyuī. Nī mwathwo nī ariū mīrongo mūgwanja a Jerubu-Baali, kana mūthamakīrwo nī ūndū ūmwe?’ Ririkanai ndī wanyu, tuumīte mūthiimo ūmwe.”

³ Rīrīaa mamawe meerire atūūri a Shekemu ūhoro ūcio wothe, andū a Shekemu makīenda kūrūmīrīra Abimeleku nī ūndū nīmoigire atīrī, “Ūcio nī mūrū wa ithe witū.”

⁴ Nao makīmūhe cekeri mīrongo mūgwanja cia betha* irutītwo hekarū-inī ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agīcihūthīra kwandīka andū matarī kīene na a mbūkīrīra, arīa maatuīkire arūmīrīri ake.

⁵ Agīthīi gwa ithe mūciī o kū Ofira na akīūragithīria ariū a ithe mīrongo mūgwanja ihiga-inī ūmwe, nīo ariū a Jerubu-Baali. No Jothamu, mūrū wa Jerubu-Baali ūrīa warī kīhinga-nda, nīahonokire nī ūndū nīehithire.

⁶ Nao atūūri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makīngana mūtī-inī ūrīa mūnene o hau gītugī-inī kīrīa kīrī Shekemu, magītua Abimeleku mūthamaki.

⁷ Hīndī ūrīa Jothamu aaheirwo ūhoro ūcio-rī, akīhaica Kīrīma-igūrū kīa Gerizimu na

* ^{9:4} nī ta kilo robo ithatū (0.75)

akīanīrīra, akīmeera atīrī, "Ta thikīrīriai in-yū ūtūrī a Shekemu, nīgeetha o nake Ngai amūthikīrīrie.

⁸ Mūthenya ūmwe mītī nīyoimagarire ūgaitīrīrie ūmwe wayo maguta ūtuīke mūthamaki wayo. Nayō ūkīra mūtamaiyū atīrī, 'Ūka ūtuīke mūthamaki witū.'

⁹ "No mūtamaiyū ūcio ūgīcookia atīrī, 'No ndigane na maguta makwa marīa matūmaga ngai o na andū matīo, ngariūnge ū ū na ū ū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?'

¹⁰ "Thuutha ūcio mītī ūyo ūkīra mūkūyū atīrī, 'Ūka ūtuīke mūthamaki witū.'

¹¹ "No mūkūyū ūcio ūgīcookia atīrī, 'No ndigane na ngūyū ciakwa njega ūguo na ūrī mūrīo, ngariūnge ū ū na ū ū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?'

¹² "Ningī mītī ūkīra mūthabibū atīrī, 'Ūka ūtuīke mūthamaki witū.'

¹³ "No mūthabibū ūcio ūgīcookia atīrī, 'No ndigane na ndibei yakwa ūrīa ūkenagia ngai o na andū, ngariūnge ū ū na ū ū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?'

¹⁴ "Kūrīkīrīria mītī yothe ūkīra mūtare wa gīthaka-inī atīrī, 'Ūka ūtuīke mūthamaki witū.'

¹⁵ "Naguo mūtare ūcio wa gīthaka ūkīra mītī ūyo atīrī, 'Kūngīkorwo ti-itherū nī mūkwenda kūnjitīrīria maguta nduīke mūthamaki wanyurī, gīukei mwīhithe kūruru-inī gīakwa; no kūngīkorwo ti ūguo-rī, mwaki ūrokiuma mūtare-inī wa gīthaka ūcine mītarakwa ya Lebanonī!'

¹⁶ "No rīrī, angīkorwo mwekire ūndū ūcio na kīhooto, na mūrī na ngoro njega rīrīa

mwatuire Abimeleku mūthamaki, na angīkorwo nīmwīkīte Jerubu-Baali na nyūmba yake maündū mega, mūkamwīka ūrīa agīrīirwo nī gwīkwo-rī,

¹⁷ tondū baba nīwe wamūrūrīire, agītwarīrīria muoyo wake ūgwati-inī nīgeetha amūhonokie moko-inī ma Amidiani,

¹⁸ (no ūmūthī nīmūūkīrīire nyūmba ya baba, mūkooragīra ariū ake mīrongo mūgwanja ihiga-inī rīmwe, na mūgatua Abimeleku, mūrū wa ngombo yake ya mūirītu, mūthamaki wa atūūri a Shekemu tondū nī mūrū wa ithe wanyu),

¹⁹ mūngīkorwo mwīkīte ūndū ūcio na kīhooto, na mūrī na ngoro njega kūrī Jerubu-Baali na nyūmba yake ūmūthī-rī, Abimeleku arotuīka gīkēno kīanyu, o na inyuī mūgītuīke gīkēno gīake!

²⁰ No kūngīkorwo ti ūguo-rī, mwaki ūrokiuma harī Abimeleku ūmūcine, ūmūniine biū, atūūri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ūrokiuma harī inyuī atūūri a Shekemu na Bethi-Milo, ūcine Abimeleku, ūmūniine biū.”

²¹ Hīndī ūyo Jothamu agīthara, akūrīra kūu Biri, nake agītūūra kuo nī ūndū nīetigagīra mūrū wa ithe, Abimeleku.

²² Thuutha wa Abimeleku gwathana Israeli mīaka ītatū-rī,

²³ Ngai agītūma roho mūūru gatagatī ka Abimeleku na atūūri a Shekemu, ariā meekire maündū mooru ma ūhinga kūrī Abimeleku.

²⁴ Ngai eekire ūndū ūyū nīgeetha ngero ūrīa yagerirwo ariū mīrongo mūgwanja a Jerubu-Baali, ya gūitwo thakame yao, ūrīhio mūrū wa

ithe wao, Abimeleku, na īrīhio atūūri a Shekemu ariā maamūteithirie kūūraga ariū a ithe.

²⁵ Nī ūndū wa kūregana nake-rī, atūūri acio a Shekemu nīmaigire andū irīma-inī nīguo mohie na matunye o mūndū ūrīa wahītūkaga indo ciake, naguo ūhoro ūcio ūkīmenyithio Abimeleku.

²⁶ Nake Gaali mūrū wa Ebedi hamwe na ariū a ithe magīthaamīra kūu Shekemu, nao atūūri akuo makīmwīhoka.

²⁷ Thuutha wa gūthiī mīgūnda-inī na gūcookereria thabibū na gūcihiha, makīgīa na iruga hekarū-inī ya ngai yao. Rīrīa maarīaga na makīnyuuaga, makīruma Abimeleku.

²⁸ Nake Gaali mūrū wa Ebedi akiuga atīrī, "Abimeleku nūū, na Shekemu nūū, nīguo tūtuīke ndungata ciake? Githī ti mūrū wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githī tiwe mūnini wake? Tungatīrai andū a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tūgūgītungatīra Abimeleku nīkī?"

²⁹ Naarī korwo andū aya me rungu rwa wathani wakwa! Hīndī īyo niī no ndīmweherie. No njīre Abimeleku atīrī, 'Ita ita rīaku rīothe!'"

³⁰ Rīrīa Zebuli ūcio mwathi wa itūūra aiguire ūrīa Gaali mūrū wa Ebedi oigīte-rī, akīrakario nī ūhoro ūcio mūno.

³¹ Agītūmīra Abimeleku andū na hito, akīmwīra atīrī, "Gaali mūrū wa Ebedi na ariū a ithe nīmokīte gūkū Shekemu, na nīmararahūra andū a itūūra magūūkīrīre."

³² Nī ūndū wa ūguo-rī, ūtukū wakinya wee na andū aku mūūke mūmoohie mīgūnda-inī.

³³ Rūciinī tene riūa rīkīratha-rī, ūthīi ūtharīkīre itūūra inene. Na rīrīa Gaali na

andū ake mariumīra magūtharīkīre-rī, īka ūrīa wothe guoko gwaku kūngīhota gwīka.”

³⁴ Nī ūndū ūcio Abimeleku marī hamwe na mbūtū ciake ciothe cia ita makiumagara ūtukū, makīhitha gūkuhī na Shekemu marī ikundi inya.

³⁵ Nake Gaali mūrū wa Ebedi nīoimagarīte akarūgama itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra inene, o hīndī īyo Abimeleku na thigari ciake moimagīra kūrīa meeħithīte.

³⁶ Rīrīa Gaali aamoonire-rī, akīira Zebuli atīrī, “Ta rora, harī na andū maroka maikūrūkīte kuuma irīma igūrū!”

Nake Zebuli agīcookia atīrī, “Wee ūroona ciiruru cia irīma taarī andū.”

³⁷ No Gaali akiaria rīngī, akiuga atīrī: “Ta rora wone andū maroka maikūrūkīte moimīte gatagafī ka būrūri, na mbūtū ūrīa īngī yūkīte yumīte na mwena wa mūtī wa mūragūri.”

³⁸ Ningī Zebuli akīmwīra atīrī, “Mwīgaatho waku ūkīrī ha rīu, wee woigire atīrī, ‘Abimeleku nūū atī nīguo atwathe?’ Githī andū aya ti o wanyūrūririe. Umagara ūkarūe nao!”

³⁹ Nī ūndū ūcio Gaali agītongoria atūūri a Shekemu makīhūrana na Abimeleku.

⁴⁰ Abimeleku akīmūteng’eria, nao andū aingī makīgūa magurarītio makīura kūu guothe o nginya itoonyero-inī rīa kīhingo.

⁴¹ Abimeleku agītūūra Aruma, nake Zebuli akīrutūrūra Gaali hamwe na ariū a ithe kuuma Shekemu.

⁴² Mūthenya ūyū ūngī andū a Shekemu magīthīi mīgūnda-inī, nake Abimeleku akīmenyithio ūhoro ūcio.

43 Nī ūndū ūcio akīoya andū ake, akīmagayania ikundi ithatū, akīmaiga moherie andū mīgūnda-inī. Hīndī ūrīa onire andū acio magīuka moimīte itūūra-inī rīrīa inene, agīukīra amatharīkīre.

44 Abimeleku na ikundi iria aarī nacio makīguthūka mbere nginya hau itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra inene, nacio ikundi icio ingī igīrī ikīguthūkīra arīa maarī mīgūnda-inī, ikīmooraga.

45 Abimeleku akīhūūrana na itūūra rīu inene mūthenya wothe nginya akīrītaha na akīrīraga andū a rīo othe. Ningī akīananga itūūra rīu inene, na akīrīitīrīria cumbī.

46 Rīrīa maiguire ūhoro ūcio, andū arīa maatūūraga mūthiringo-inī wa Shekemu magītoonya kīihitho-inī kīa hinya kīa hekarū ya Eli-Berithu.

47 Rīrīa Abimeleku aiguire atī nīmacookanīrīire kuo-rī,

48 we na andū ake othe makīambata Kīrīma-inī gīa Zalimuna. Akīoya ithanwa, agītema honge, na agīciigrīrīra ciande. Agīatha andū arīa maarī nake, akīmeera atīrī, “Narua! Íkai ūguo muona ndeka!”

49 Nī ūndū ūcio andū acio othe magītema honge, na makīrūmīrīra Abimeleku. Magīciūmba hība kūnyiitana na kīihitho kīu kīa hinya magīcigwatia mwaki andū marī thīinī. Nī ūndū ūcio andū acio othe maarī thīinī wa mūthiringo ūcio wa Shekemu, ta andū 1,000, arūme na andū-a-nja, o nao magīkua.

50 Abimeleku agīthīrī itūūra rīa Thebezu, akīrīrigiicīria na akīrītunyana.

51 No rīrī, thīinī wa itūūra rīu inene nī kwarī na mūthiringo mūrūmu kūrīa arūme othe na andū-a-nja, na andū othe a itūūra rīu inene, moorīire. Makīihingīra thīinī, na makīhaica mūthiringo igūrū.

52 Abimeleku agīthīi mūthiringo-inī ūcio, akīuhithūkīra. No rīrīa akuhīrīirie itoonyero rīa mūthiringo nīguo aūgwatie mwaki-rī,

53 mūtumia ūmwe akīmūgūithīria ihiga rīa gīthīi mūtwe, rīkīmūhehenja mūtwe.

54 Nake agīta mūkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akīmwīra atīrī, “Comora rūhiū rwaku rwa njora ūnjūrage, nīgeetha matikoigage atīrī, ‘Ooragirwo nī mūndū-wa-nja.’” Nī ūndū ūcio ndungata yake īkīmūtheeca, agīkua.

55 Hīndī ūrīa andū a Isiraeli moonire atī Abimeleku nīakuīte-rī, makīiinūkīra.

56 Ūguo nīguo Ngai aarīhirie Abimeleku nī ūndū wa waganu ūrīa ekīte ithe, wa kūrīaga ariū-a-ithe mīrongo mūgwanja.

57 Ningī Ngai akīrīhia andū a Shekemu nī ūndū wa waganu wao wothe. Kīrumi kīa Jothamu mūrū wa Jerubu-Baali gīkīmacookerera.

10

Tola

1 Thuutha wa Abimeleku, mūndū wa mūhīrīga wa Isakaru wetagwo Tola mūrū wa Pua, mūrū wa Dodo, akīarahūka ahonokie Isiraeli. Nake agītūūra Shamiru, kūu būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu.

² Agītiirīrīra Israeli mīaka mīrongo ūrī na ītatū; agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akīrūmīrīrwo nī Jairu wa kuuma Gileadi, ūrīa watīrīrīire Israeli mīaka mīrongo ūrī na ūrī.

⁴ Jairu aarī na ariū mīrongo ītatū arīa mathiaga mahaicīte ndigiri mīrongo ītatū. Maathaga matūūra mīrongo ītatū kūu Gileadi, marīa nginya ūmūthī metagwo Havothu-Jairu.

⁵ Jairu akua aathikirwo kūu Kamonu.

Jefitha

⁶ O rīngī andū a Israeli nīmekire maūndū mooru maitho-inī ma Jehova. Magītungatīra Mabaali na Maashitorethu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondū andū a Israeli nīmatiganīirie Jehova na matiacookire kūmūtungatīra-řī,

⁷ akīrakario nīo. Akīmaneana moko-inī ma Afilisti na moko-inī ma Aamoni,

⁸ arīa maamanyariirire na makīmahinyīrīria mwaka-inī ūcio. Nao makīhinyīrīria andū a Israeli othe arīa maarī mwena wa irathīro wa Rūūī rwa Jorodani kūu Gileadi, būrūri wa Aamori, mīaka ikūmi na īnana.

⁹ Ningī Aamoni makīringa Rūūī rwa Jorodani nīguo makarūe na andū a Juda, na andū a

* **10:6** Ngai cia Aramu ciarī Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimoni; ngai ūrīa nene ya andū a Moabi yarī Kemoshu, nayo ya andū a Amoni yarī Moleku.

Benjamini, o na nyūmba ya Efiraimu; nakuo Israeli gūkīgīa na kīnyariirīko kīnene.

¹⁰ Ningī andū a Israeli magīkaīra Jehova makīmwīra atīrī, “Nītwīhītie, tūgatiganīria Ngai witū, tūgatungatīra Mabaali.”

¹¹ Jehova akīmacookeria atīrī, “Hīndī īrīa andū a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti,

¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamūhinyīrīrie na mūkīngāīra ndīmūteithie-rī, githī ndiamūhonokirie kuuma moko-inī mao?

¹³ No inyuī nīmwandiganīrie na mūgītungatīra ngai ingī, tondū ūcio ndigacooka kūmūhonokia o na rī.

¹⁴ Thiīi mūgakaīre ngai icio mwīthuurīire. Nīmūhonokagie hīndī īrīa mūranyamarīka!”

¹⁵ No andū a Israeli makīīra Jehova atīrī, “Nītwīhītie. Īka na ithuī o ta ūrīa ūkuona kwagīrīire, no rīrī, twagūthaitha ūtūhonokie rīu.”

¹⁶ Hīndī īyo magīkīeheria ngai icio cia kūngī gatagaīfī-inī kao, na magītungatīra Jehova. Nake ndangīakirīrīrie rīngī kuona Israeli makīnyariirīka.

¹⁷ Rīrīa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makīamba hema ciao kū Gileadi-rī, andū a Israeli makīūngana na makīamba hema ciao kū Mizipa.

¹⁸ Atongoria a andū a Gileadi makīīrana atīrī, “Mūndū ūrīa ūkwambīrīria kūrūa na Aamoni-rī, ūcio nīwe ūgūtuīka mūnene wa andū arīa matūrūraga Gileadi.”

11

¹ Na rīrī, Jefitha aarī Mūgileadi warī njamba

yarī hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarī mūmaraya.

² Mütumia wa Gileadi o nake akīmūciarīra aanake, na rīrīa maagimarire makīngata Jefitha. Nao makiuga atīrī, “Wee ndūkagaya igai thīnī wa nyūmba iitū, tondū ūrī wa mütumia ūngī.”

³ Nī ūndū ūcio Jefitha akīrīra ariū a ithe, agīthiī gūtūūra būrūri wa Tobu, kūrīa gīkundi kīa andū matarī kīene kīamūrigiicīrie na gīkīmūrūmīrīra.

⁴ Thuutha wa ihinda inini, hīndī ūrī Aamoni maahaarīrie mbaara na Israeli,

⁵ athuuri a Gileadi magīthī kūgīra Jefitha kuuma būrūri wa Tobu.

⁶ Nao makīmwīra atīrī, “Ūka, ūtuīke mūnene witū wa ita, nīgeetha tūhūūrane na Aamoni.”

⁷ Jefitha akīmeera atīrī, “Githī mūtiathūūrire mūkīnyingata kuuma nyūmba ya baba? Nī kīi kīratūma mūūke kūrī niī ūrī mūrī na thīnīna?”

⁸ Athuuri a Gileadi makīmwīra atīrī, “O na kūrī ūguo, nītwagūcookerera; twarana na ithūi tūkahūūrane na Aamoni, na nīgūtuīka mūnene witū wa gwathaga andū othe arīa matūūraga Gileadi.”

⁹ Jefitha akīmooria atīrī, “Mūngīnjookia ngahūūrane na Aamoni nake Jehova amaneane kūrī niī-rī, ti-itherū niī nīngatuīka mūnene wanyu?”

¹⁰ Athuuri acio a Gileadi makīmūcookeria atīrī, “Jehova nīwe mūira witū; nītūgwīka o ta ūrīa ūkuuga.”

¹¹ Nī ūndū ūcio Jefitha agīthiī hamwe na athuuri a Gileadi, na andū acio makīmūtua

mūnene na mwathi wao. Nake agīcookera ciugo ciakte ciothe mbere ya Jehova o kū Mizipa.

¹² Ningī Jefitha agītūmana kūrī mūthamaki wa Aamoni na kīuria gīkī: “Nī ūhoro ūrīkū ūrī naguo na ithuī nīgeetha ūtharīkīre būrūri witū?”

¹³ Mūthamaki wa Aamoni agīcookeria andū a Jefitha atīrī, “Hīndī ūrī Israeli maambatire kuuma Misiri, nīmooire būrūri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rīu njookeriai būrūri ūcio na thayū.”

¹⁴ Nake Jefitha agītūma andū rīngī kūrī mūthamaki wa Aamoni,

¹⁵ akiuga atīrī:

“Ūū nīguo Jefitha oiga: Israeli ndooire būrūri wa Moabi kana būrūri wa Aamoni.

¹⁶ No rīrīa maambatire makiuma Misiri, Israeli maatuīkanīirie werū-inī nginya Iria Itune, magīkinya Kadeshi.

¹⁷ Ningī Israeli agītūma andū kūrī mūthamaki wa Edomu, makamwīre atīrī, ‘Twītīkīrie tūtuīkanīrie būrūri-inī waku,’ no mūthamaki wa Edomu ndaigana gūthikīrīria. Ningī magītūmana kūrī mūthamaki wa Moabi, nake akīrega. Nī ūndū ūcio Israeli magīkara kūu Kadeshi.

¹⁸ “Magīcooka magītuīkanīria werū-inī, magīthiūrūrūka būrūri wa Edomu na Moabi, makīgerera mwena wa irathīro wa būrūri wa Moabi, na makīamba hema ciao mūrīmo ūrīria ūngī wa Arinoni. Nao matiatoonyire būrūri wa Moabi, nīgūkorwo Rūūrī rwa Arinoni nīruo rwarī mūhaka wakuo.

19 “Ningī Isiraeli agītūma andū kūrī Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa waathanaga Heshiboni, makīmwīra atīrī, ‘Twīfīkīrie tūhītūkīre būrūri-inī waku tūthīi būrūri witū.’

20 Na rīrī, Sihoni ndaigana kwīhoka Isiraeli mahītūkīre būrūri wake. Akīūngania ita rīake rīothe na akīamba hema kūu Jahazu, na akīhūrana na Isiraeli.

21 “Nake Jehova, Ngai wa Isiraeli, akīneana Sihoni na andū ake othe moko-inī ma Isiraeli, makīmahoota. Isiraeli makīyoera būrūri wothe wa Aamori arīa maatūrūraga būrūri ūcio,

22 magītunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werū-inī nginya Jordani.

23 “Na rīrī, kuona atī Jehova, Ngai wa Isiraeli nīwe ūngatīte Aamori akameheria mbere ya andū ake Isiraeli-rī, wee ūkīrī na kīhootho kīrīkū gīa kūwīgwatīra?

24 Kaī ūtangīoya kīrīa Kemoshu ngai yaku īkūheete? Ithuī na ithuī twīgwatīre kīrīa gīothe Jehova Ngai witū atūheete.

25 Anga wee nīukīrīte Balaki mūrū wa Zaporu, mūthamaki wa Moabi? Nī kūrī hīndī arī ahaarana na Isiraeli kana akīrūa nao?

26 Handū ha mīaka magana matatū Isiraeli matūrūrīte kūu Heshiboni, na Aroeri, na matūrūra marīa mothe magūthiūrūrūkīrīie, na matūrūra mothe marīa marī hūgūrūrū-inī cia Arinoni. Nī kīi kīagiririe ūmeyoere rīngī hīndī īyo?

27 Niī ndikūhītīirīie, no wee nīūranjīka ūūru nī ūndū wa kūndehera mbaara. Reke Jehova, ūrīa mūtuithania, atuithanie ciira ūyū ūmūthī

gatagatī ka andū a Israeli na Aamoni.”

28 O na kūrī ūguo, mūthamaki wa Amoni ndaigana kūrūmbūiya ndūmīrīri īyo aatūmīirwo nī Jefitha.

29 Hīndī īyo Roho wa Jehova agīūka igūrū rīa Jefitha. Akīringa Gileadi na Manase, akīhītūkīra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kūu agīthīi gūkora Aamoni.

30 Nake Jefitha akīihīta mwīhītwa mbere ya Jehova, akiuga atīrī, “Ūngīneana Aamoni mokonī makwa-rī,

31 o kīrīa gīkoima nja na mūrango wa nyūmba yakwa kīndūnge rīrīa ngaacooka hootanīte kuuma kūrī Aamoni, gīgaatuīka kīa Jehova, na nīngakīruta gītuīke igongona rīa njino.”

32 Nake Jefitha agīthīi kūhūrūrana na Aamoni, nake Jehova akīmaneana moko-inī make.

33 Agīthūkangia matūūra mīrongo īrī kuuma Aroeri nginya gūkuhī na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. Ūguo nīguo Israeli maatooririe Aamoni.

34 Hīndī īrīa Jefitha aacookire gwake mūciī kūu Mizipa-rī, nūū wagīukire kūmūtūnga tiga mwarī, akīmūinagīra na akīhūrūraga tūhembe! Nake aarī mwana wa mūmwe. Tiga o we wiki, Jefitha ndaarī na kahīi kana kairītu.

35 Rīrīa aamuonire-rī, agītembūranga nguo ciake agīkaya, akiuga atīrī, “Ūui! Mwarī wakwa! Nīwandua mūndū mūthīīnīku na mūnyamarīku nī ūndū nīndīhītīte mwīhītwa harī Jehova ūrīa itangīaga kūhingia.”

³⁶ Nake akīmūcookeria atīrī, “Baba, wee nīweehītire mwīhītwa kūrī Jehova. Njīka o ta ūrīa weranīire, kuona atī Jehova nīakūrīhīria harī Aamoni thū ciaku.”

³⁷ Ningī akiuga atīrī, “No nīngūkūuria ūnjītīkīrie ūndū ūyū ūmwe: Ūuhe mīeri ūrī ngacangacange irīma-inī na ndīre hamwe na arata akwa, tondū ndikaahika.”

³⁸ Akīmwīra atīrī, “No ūthīi.” Akīmwītīkīria athīi mīeri ūrī. We marī na airītu acio angī magīthīi irīma-inī, makīrīranīra tondū ndarī hīndī angīkaahika.

³⁹ Thuutha wa mīeri ūyo ūrī, agīcooka kūrī ithe, nake akīmwīka o ta ūrīa eehītīte. Nake aari mūirītu gathirange.

Kuumanagia na ūndū ūcio, ūgītuūka mūtugo wa andū a Israeli,

⁴⁰ atī o mwaka airītu a Israeli mathīiage nja mīthenya ūna kūririkana mwarī wa Jefitha ūcio Mūgileadi.

12

Jefitha na Efiraimu

¹ Na rīrī, andū a Efiraimu magīcookanīrīria ikundi ciao cia ita, na makīringa mūrīmo wa Zafoni makīira Jefitha atīrī, “Wathiire kūhūrana na Aamoni na ndwatwītire tūthīi nawe nīkī? Tūgūgūcina hamwe na nyūmba yaku.”

² Jefitha akīmacookeria atīrī, “Niī na andū akwa tūraarī na kīgiano kīnene na Aamoni, na o na gūtuūka nīndetanire, inyuī mūtiahonokirie kuuma moko-inī mao.

³ Rīrīa ndonire atī mūtindeithia-rī, ngūtwarīrīra ūgwati-inī wa gīkuū, ngīringa mūrīmo ūrīa ūngī ngahūūrane na Aamoni, nake Jehova akīhotanīra kūrī o. Rīu-rī, mūgīūkīte ūmūthī kūhūūrana na nīi nīkī?"

⁴ Jefitha agīcookanīrīria andū a Gileadi, makīhūūrana na andū a Efiraimu. Nao andū a Gileadi makīmahūūra mūno tondū andū a Efiraimu nīmoigīte atīrī, "Inyuī Agileadi aya nī kūūra mworire kuuma kūrī Efiraimu na Manase."

⁵ Nao Agileadi makīīgwatīra mariūko ma Rūūi rwa Jorodani marīa maarīngīrīre kūu Efiraimu, na rīrīa rīothe mūndū wa Efiraimu ūrīa wati-gaire oiga atīrī, "Reke nīnge mūrīmo ūrīa ūngī," Nao andū a Gileadi makamūūria atīrī, "Wee ūrī Mūefiraimu?" Nake angīacookirie oige, "Aca,"

⁶ makamwīra atīrī, "Nī wega, kiuge, 'Shibolethu'." Nake angīoigire, "Sibolethu," tondū ndangīahotire kūgweta kiugo kūu wega, makamūnyiita na makamūūragīra kūu mariūko-inī ma Rūūi rwa Jorodani. Aefiraimu 42,000 makīūragwo ihinda-inī rīu.

⁷ Jefitha agītiirīrīra Israeli mīaka ītandatū. Jefitha ūcio Mūgileadi agīcooka agīkua, na agīthikwo itūūra-inī rīmwe rīa kūu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

⁸ Thuutha wake, Ibizani wa kūu Bethilehemu agītiirīrīra Israeli.

⁹ Nake aarī na aanake mīrongo ītatū na airītu mīrongo ītatū. Akīheana airītu ake mahikio nī ariā maarī nja ya mūhīrīga wake, nao aanake ake akīmarehere airītu mīrongo ītatū kuuma

nja ya mūhīrīga wake matuīke atumia ao.
Ibizani agītiirīrīra Isiraeli mīaka mūgwanja.

¹⁰ Ibizani agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Bethilehemu.

¹¹ Thuutha wake, Eloni ūrīa Mūzebuluni agītiirīrīra Isiraeli mīaka ikūmi.

¹² Eloni agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Aijaloni būrūri-inī wa Zebuluni.

¹³ Thuutha wake, Abidoni mūrū wa Hileli, kuuma Pirathoni, agītiirīrīra Isiraeli.

¹⁴ Nake aarī na aanake mīrongo īna na ciana ciao mīrongo ītatū, nao maakuuagwo nī ndigiri mīrongo mūgwanja. Agītiirīrīra Isiraeli mīaka īnana.

¹⁵ Abidoni mūrū wa Hileli agīcooka agīkua, agīthikwo Pirathoni kūu Efraimu, būrūri ūrīa ūrī irīma wa Aamaleki.

13

Gūciarwo gwa Samusoni

¹ O rīngī andū a Isiraeli magīika maündū mooru maitho-inī ma Jehova, na nī ūndū wa ūguo Jehova akīmaneana moko-inī ma Afilisti handū ha mīaka mīrongo īna.

² Mūndū ūmwe warī wa Zora, wetagwo Manoa kuuma mūhīrīga wa Adani, aarī na mūtumia warī thaata watūūrīte atarī na mwana.

³ Mūraika wa Jehova akīmuumīrīra, akīmwīra atīrī, “Ūrī thaata na ndūrī mwana, no nīūkūgīa nda ūciare kahīī.

⁴ Na rīrī, wīmenyerere ndūkananyue ndibei kana kīndū o gīothe kīgagatu, na ndūkanarīe kīndū o gīothe kīrī thaahu,

5 tondū wee nīukūgīa nda na ūciare kahīi. Gūtirī kanyūi gakaahūthīrwo mūtwinī wake, nī ūndū kahīi kau gagaatuūka Mūnaziri wamūrīrwo Ngai kuuma gūciarwo, na nīakambīrīria kūhonokia Israeli kuuma moko-inī ma Afilisti.”

6 Hīndī īyo mūtumia ūcio agīthiī kūrī mūthuuriwe, akīmwīra atīrī, “Mūndū wa Ngai nīokire kūrī niī. Ekuonekaga ahaana ta mūraika wa Ngai wa gwītigīrwo mūno. Ndinamūūria kūrīa oimīte, nake ndananjīīra rīītwā rīake.

7 No nīanjīīrire atīrī, ‘Nīukūgīa nda na ūciare kahīi. Nī ūndū wa ūguo, ndūkanyue ndibei kana kīndū kīgagatu, o na ndūkarīe kīndū o gīothe kūrī thaahu, tondū kahīi kau gagaakorwo karī Mūnaziri wa Ngai kuuma gūciarwo nginya mūthenya wako wa gūkua.’”

8 Hīndī īyo Manoa akīhooya Jehova: “Mwathani nīndagūthaitha, reke mūndū ūcio wa Ngai ūgūtūmīte kūrī ithuī oke rīngī nīguo atūrute ūrīa tūkūrera kahīi karīa gagaaciarwo.”

9 Ngai akīigua Manoa, na mūraika wa Ngai agīūka rīngī kūrī mūtumia rīrīa aarī mūgūndainī; no mūthuuriwe Manoa ndaarī hamwe nake.

10 Nake mūtumia akīhiūha gūthiī kwīra mūthuuriwe, “Mūndū ūrīa wanyumīrīire mūthenya ūrīa ūngī-rī, arī haha!”

11 Manoa agīukīra, akīrūmīrīra mūtumia wake. Rīrīa aakinyire harī mūndū ūcio-rī, akīmūūria atīrī, “We nīwe waririe na mūtumia wakwa?”

Nake akiuga atīrī, “Iī, nī niī.”

12 Nī ūndū ūcio Manoa akīmūūria atīrī, “Hīndī ūrīa ciugo ciaku ikaahinga-rī, watho

wa mūtūrīre wa kahīi gaka na wīra wako ūgaakorwo ūrī ūrīkū?"

¹³ Mūraika wa Jehova agīcookia atīrī, "Mūtumia waku no nginya eeke ūrīa wothe ndīmwīrīte.

¹⁴ Ndakarīe kīndū o gīothe kiumīte mūthabibū-inī, kana anyue ndibei o yothe, kana kīndū kīngī gīa kūnyua kīgagatu kana arīe kīndū o gīothe kīrī thaahu. No nginya eeke maūndū mothe marīa niī ndīmwathīte."

¹⁵ Manoa akīira mūraika wa Jehova atīrī, "No twende ūikare nginya tūgūthīnjīre koori."

¹⁶ Mūraika wa Jehova agīcookia atīrī, "O na wangiria thīi, ndikūrīa irio ciaku. No wahaarīria igongona rīa njino-rī, rīu rīrutīre Jehova." (Manoa ndaigana gūkūrana atī ūcio aarī mūraika wa Jehova.)

¹⁷ Nake Manoa agītuūria ūhoro kuuma kūrī mūraika wa Jehova akīmūuria atīrī, "Wee wītagwo atīa, nīguo tūgaagūtīa hīndī ūrīa kiugo gīaku gīgaatuūka kīa ma?"

¹⁸ Nake agīcookia atīrī, "Nī kīi gīgūtūma ūnjūūrie rītwa rīakwa? Ndūngīhota kūrīmenya, nī rīa mageganīa."

¹⁹ Hīndī ūyo Manoa akīoya koori hamwe na mūtu wa igongona, agīcirutīra Jehova igūrū rīa ihiga. Nake Jehova agīka ūndū wa mageganīa o Manoa na mūtumia wake meroreire:

²⁰ O rūrīrīmbī rūkīrīrīmbūkaga kuuma kīgongona-inī rūrorete igūrū-rī, mūraika wa Jehova akīambatīra rūrīrīmbī-inī rūu. Nake Manoa na mūtumia wake mona ūguo, makīgūithia magīturumithia mothiū mao thī.

21 Rīrīa mūraika ūcio wa Jehova aagire gūcooka kwīyonithania kūrī Manoa na mūtumia wake, Manoa akīmenya atī ūcio aari mūraika wa Jehova.

22 Akiīra mūtumia wake atīrī, "Ithuī rīu no tūgūkua, tondū nītuonete Ngai!"

23 No mūtumia wake akīmūcookeria atīrī, "Korwo Jehova nīegūtuīte gūtūrāga-rī, ndangītīkīrire igongona rīa njino na igongona rīa mūtu kuuma moko-inī maitū, o na kana atuonie maündū maya mothe kana gūtwīra ūguo aatwīra rīu."

24 Mūtumia ūcio agīciara kahī na agīgatua Samusoni. Gagīkūra, nake Jehova agīkarathima,

25 nake Roho wa Jehova akīambīrīria gūkaarahūra o hīndī īyo kaarī kūu Mahane-Dani, gatagatī ga Zora na Eshitaoli.

14

Ūhiki wa Samusoni

1 Na rīrī, Samusoni agīkūrūka agīthī Timina,* na kūu akīona müirītu Müfilisti.

2 Acooka mūciī, akīra ithe na nyina atīrī, "Nīnyonete mūndū-wa-nja Müfilisti kūu Timina; rīu-rī, ngūrīrai we atuīke mūtumia wakwa."

3 Ithe na nyina makīmūcookeria atīrī, "Kaī gūtarī mūndū-wa-nja ūngītīkīrīka gatagatī-inī ka andū a mūhīrīga wanyu o na kana gatagatī-inī ka andū aitū othe? No nginya ūthī kwa Afilisti acio mataruaga ūgīre mūtumia kuo"?

* **14:1** Timina rīarī itūura thīinī wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nīo maikaraga kuo gūtanatunyanwo nī andū a Israeli.

No Samusoni akīira ithe atīrī, "Ngūrīra ūcio. Ūcio nowe ūnjagīrīire."

⁴ (Aciari ake matiamenyaga atī ūndū ūcio woimīte kūrī Jehova, ūrīa wacaragia handū ha kūrutia Afilisti amokīrīre, nī ūndū hīndī īyo Afilisti nīo maathaga Israeli.)

⁵ Samusoni agīkūrūka Timina marī hamwe na ithe na nyina. Na rīrīa makuhīrīrie mīgūnda ya mīthabibū ya Timina-rī, o rīmwe kīana kīa mūrūūthi[†] gīgīūka na kūrī we kīmūraramīire.

⁶ Roho wa Jehova agīūka igūrū rīake na hinya nginya agītarūranga mūrūūthi ūcio na moko matheri o ta ūrīa angītarūranga koori. No ndaigana kwīra ithe o na kana nyina ūrīa ekīte.

⁷ Nake agīcooka agīkūrūka makīaranīria na mūndū-wa-nja ūcio, na akīmwenda.

⁸ Thuutha ūcio, rīrīa aacookaga akamūhikie-rī, agīkerūra oone kīimba kīa mūrūūthi ūcio. Thīnī wakīo haarī na mūrumbī wa njūkī na ūukī,

⁹ ūrīa aatahire na hī, agīthīi akīrīīaga. Na rīrīa aakinyīrīre aciari ake, akīmagaīra ūukī ūcio o nao makīūrīa. Nowe ndaigana kūmeera atī aarutīte ūukī ūcio kīimba-inī kīa mūrūūthi.

¹⁰ Na rīrī, ithe agīkūrūka acoone mūndū-wanja ūcio. Nake Samusoni akīrugithia iruga kūu, o ta ūrīa warī mūtugo wa ahikania.

¹¹ Na rīrīa andū maamuonire, makīmūhe aanake mīrongo ītatū maikare nake.

¹² Samusoni akīmeera atīrī, "Rekei ndīmūgwatīe ndāi, muona mwamītaūra

† **14:5** Ihinda rīrī nī gwakoragwo na mīrūūthi mīngī mwena wa gūthini wa Palestina.

mīthenya-inī īno mūgwanja ya iruga-rī, nīngamūhe nguo cia gatani mīrongo ītatū na nguo cia kūgarūrīra mīrongo ītatū.

¹³ Mwaremwo nī kūmītaūra-rī, no nginya mūūhe nguo cia gatani mīrongo ītatū, na nguo cia kūgarūrīra mīrongo ītatū.”

Nao makīmwīra atīrī, “Ta gītūgwatie ndaī īyo yaku, tūmīgue.”

¹⁴ Nake akīmeera atīrī,
“Kuuma nyamū ndīani, gūkiuma kīndū kīngīrīō;
kuuma kūrī nyamū īrī hinya, gūkiuma kīndū kīrī mūrīō.”

Na handū ha mīthenya ītatū, matiahotete kūmītaūra.

¹⁵ Naguo mūthenya wa īna wakinya, makiīra mūtumia wa Samusoni atīrī, “Heenereria mūthuriguo nīguo atūtaūrīre ndaī īyo, kana tūgūcine wee na nyūmba ya thoguo nginya mūkue. Anga mūtwītīte gūkū nīguo mūtūtunye indo ciitū?”

¹⁶ Nake mūtumia wa Samusoni akīīgūithia harī we, akīrīraga akiugaga atīrī, “Wee nīūūthūire! Wee ndūnyendete o na atīa. Ūgwatītie andū aitū ndaī, na nīūregeete kūndaūrīra ndaī īyo.”

Nake akīmūcookeria atīrī, “O na baba na maitū ndimataūrīire, wee-rī, ngūgīgūtaūrīra nīkī?”

¹⁷ Akīrīra mīthenya īyo yothe mūgwanja ya iruga rīu, na mūthenya wa mūgwanja Samusoni akīmumbūrīra, nī ūndū wa ūrīa aikarire akīmūringagīrīria. Nake mūtumia ūcio agīcooka agītaarīria andū ao ndaī īyo.

18 Riūa rītanathūa mūthenya ūcio wa mūgwanja, andū a itūura rīu makīmūūria atīrī,
“Nī kīi kīrī mūrīo gūkīra ūukī?

Nī kīi kīrī hinya gūkīra mūrūūthi?”

Nake Samusoni akīmeera atīrī,
“Korwo mūtinarīma na moori yakwa-rī,
mūtingīahota gūtaūra ndaī yakwa.”

19 Nake Roho wa Jehova agīūka igūrū rīa Samusoni na hinya mūno. Nake agīikūrūka nginya Ashikeloni,‡ akiūraga andū mīrongo ītatū akuo, akīmatunya indo ciao, na akīheana nguo ciao kūrī arīa maataūrīte ndaī īyo. Na akīambata agīthīi gwa ithe mūciī arakarīte mūno.

20 Nake mūtumia ūcio wa Samusoni akīheanwo kūrī mūratawe ūrīa wamūrūgamīrīire ūhiki-inī wake.

15

Samusoni Kwīrīhīria kūrī Aflisti

1 Thuutha ūcio, ihinda-inī rīa magetha ma ngano-rī, Samusoni akīoya koori na agīthīi gūceerera mūtumia wake.* Akiuga atīrī, “Ngūthīi ndoonye kanyūmba-inī ka mūtumia wakwa.” No ithe wa mūtumia ūcio akīmūgiria atoonye kuo.

2 Ithe akīmwīra atīrī, “Niī ndaarī na ma atī nīwamūthūūrire biū, ngīkīmūheana kūrī

‡ **14:19** Ashikeloni rīarī itūura rīa Aflisti. * **15:1** Kīhiko kīa mūthembā ūyū kīaheanagīrwo koori ka mbūri, na mūirītu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mūirītu ndaaracagīrio, no nīarehagīrwo iheo rīrīa mūthuuri wa mūirītu wake oka gūceera.

mūrataguo. Githī mwarī wa nyina ūrīa mūnini ndakīrī mūthaka kūrī we? Kīmuoe ithenya rīake.”

³ Samusoni akīmeera atīrī, “Rīu ndī na kīhoto gīa kwīrīhīria harī Afilisti; ti-therū nīngūmeka ūūru biū.”

⁴ Nī ūndū ūcio akiumagara, akīnyiita mbwe magana matatū, agīciohithania mīting’oe igīrī igīrī. Agīcooka akīoherera gīcinga harī o mīting’oe īyo ūrī ūrī,

⁵ akīgwatia icinga icio mwaki na akīrekereria mbwe icio ngano-inī ya Afilisti ūrīa yarī mīgūnda. Agīcina itīa cia ngano ūrīa yarūgamītio mūgūnda na ngano ūrīa ītaari ngethe, na agīcina mīgūnda ya mīthabibū na ya mītamaiyū.

⁶ Rīrīa Afilisti mooririe atīrī, “Nūū wīkīte ūū?” Makūrwo atīrī, “Nī Samusoni, mūthoni-we wa mūndū ūrīa Mūtimina, tondū mūtumia wake nīaheirwo mūratawe.”

Nī ūndū ūcio Afilisti makīambata na magīcina mūtumia ūcio o na ithe nginya magīkua.

⁷ Nake Samusoni akīmeera atīrī, “Kuona atī nī ūguo mweka, ndikūmūtigithīria nginya ndūrīhīrie kūrī inyuū.”

⁸ Agīkīmatharīkīra na ūūru mūnene na akīūraga aingī ao. Agīcooka agīkūrūka na agīkara ngurunga-inī ya ihiga rīa Etamu.

⁹ Nao Afilisti makīambata na makīamba hema kūu Juda, makīaragana gūkuhī na Lehi.

¹⁰ Nao andū a Juda makīūria atīrī, “Mūūkīte kūhūrūna na ithuū nīkī?”

Nao magīcookia atīrī, “Tūūkīte kūnyiita Samusoni, tūmwīke o ta ūrīa aatwīkire.”

¹¹ Hīndī īyo andū ngiri ithatū kuuma Juda magīikūrūka nginya ngurunga-inī ya ihiga rīa Etamu na makīira Samusoni atīrī, “Kaī wee ūtakūūranīte atī Afilisti nīo matwathaga? Nī atīa ūtwīkīte?”

Nake agīcookia atīrī, “Niī ndīmekīte o ta ūrīa maanjīkire.”

¹² Nao makīmwīra atīrī, “Tūūkīte gūkuoha tūkūneane kūrī Afilisti.”

Samusoni akiuga atīrī, “Mwīhītei atī ti inyuī mūkūnjūraga.”

¹³ Nao magīcookia atīrī, “Nītwetīkīra, ithuī no gūkuoha tūgūkuoha tūkūneane kūrī o. Ithuī tūtigūkūūraga.” Nī ūndū ūcio makīmuoha na mīkanda ūrī mīerū na makīmwambatia kuuma rwaro-inī rūu rwa ihiga.

¹⁴ Rīrīa aakuhiīrīrie Lehi-rī, Afilisti acio magīuka na kūrī we makīanagīrīra. Roho wa Jehova agīuka igūrū rīake na hinya mūno. Mīkanda ūrīa oo hetwo moko nayo īgītuīkanga o ta ūguta mūhiū, nayo mīhīndo īyo īkīgūa kuuma moko-inī make.

¹⁵ Akīona rūkambucu rwa ndigiri rūtaarī rūkūrū, akīrūhuria na akīūraga andū ngiri īmwe.

¹⁶ Hīndī īyo Samusoni akiuga atīrī, “Njūragīte andū na rūkambucu rwa ndigiri[†] hība na hība.

Njūragīte andū ngiri īmwe
na rūkambucu rwa ndigiri.”

¹⁷ Rīrīa aarīkirie kwaria-rī, agīte rūkambucu rūu; naho handū hau hagītīwo Ramathu-Lehi.

[†] **15:16** Na Kīhibirania, kiugo ndigiri gītamūkagwo ta kiugo hība

18 Na tondū aarī mūnyootu mūno, agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Nīuheete ndungata yaku ūhootani mūnene ūū. No nginya rīu ngue nī ny-oota ngwe moko-inī ma andū arīa mataruaga?”

19 Hīndī īyo Ngai agīthikūria irima kūu Lehi, rīkiuma maaī. Rīrīa Samusoni aanyuire, agīcookererwo nī hinya na akīarahūka. Nī ūndū ūcio gīthima kū gīgītwo Eni-Hakore. Na kīrī o ho kūu Lehi.

20 Samusoni aatiirīrīire Israeli mīaka mīrongo ūrī matukū-inī ma Afilisti.

16

Samusoni na Delila

1 Mūthenya ūmwe Samusoni nīathiire Gaza, akīona mūmaraya kuo. Agītoonya gwake nīguo akome nake.

2 Andū a Gaza makīrwo atīrī, “Samusoni arī gūkū!” Nī ūndū ūcio magīthiūrūkīria handū hau, makīraara mamuohetie ūtukū wothe kīhingo-inī gīa itūūra rīu inene. Nao mati-igana kwehera ho ūtukū ūcio, nī ūndū moigīte atīrī, “Rūciinī gwakīa, nītūkaamūrūraga.”

3 Nowe Samusoni aakomire kuo nginya ūtukū gatagatī. Agīcooka agīfūkīra akīnyiita mīrango ya kīhingo gīa itūūra rīu inene, hamwe na itugī ciayo cierī, agīcimunyanīria na igera ciōthe. Agīciigīrīra ciande, agīcitwara kīrima-igūrū kīrīa kīng'etheire Hebironi.

4 Thuutha ūcio, nīagīire ūrata na mūndū-wanja kū gītuamba-inī gīa Soreki na rītwa rīake eetagwo Delila.

⁵ Nao aathani a Afilisti* magīthiī kūrī we, makīmwīra atīrī, "Rora kana wahota kūmūheenereria, akwīre hito ya hinya ūcio wake mūnene, na ūrīa tūngimūkīria hinya nīguo tūmuhe, tūmūtoorie. O ūmwe witū nīagakūhe cekeri ngiri īmwe na igana rīmwe cia betha.[†]"

⁶ Nī ūndū ūcio Delila akīira Samusoni atīrī, "Njīira hito ya hinya waku mūnene, na ūrīa ūngīohwo na ūtoorio."

⁷ Nake Samusoni akīmūcookeria atīrī, "Mūndū o na ūrīkū angīnjoha na nga mūgwanja cia mwogothano itarī nyūmithie-řī, niī ngwaga hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe."

⁸ Hīndī īyo aathani a Afilisti makīmūrehere nga mūgwanja iria itaarī nyūmithie, nake akīmuoha nacio.

⁹ Nao andū mehithīte thīinī wa nyūmbařī, akīmwīra atīrī, "Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!" Nowe agītuanga nga icio na ūhūthū o ta ūrīa rūrigi rūtuīkaga rwahutia rūrīrīmbī rwā mwaki. Nī ūndū ūcio hito ya hinya wake ndīamenyekire.

¹⁰ Nake Delila akīira Samusoni atīrī, "Niūnduīte mūndū mūkiīgu; ūkaheenia. Ndagūthaitha njīira kīřia ūngīohwo nakō."

¹¹ Nake akīmūcookeria atīrī, "Mūndū o na ūrīkū angīnjoha wega na mīhindo mīerū ītarī yahūthīrwo, nīngwaga hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe."

* **16:5** Būrūri wa Afilisti warī wa ngwatanīro ya matūura matano, namo matūura macio maathagwo nī aathani atano.

† **16:5** nī ta kilo 13

¹² Nī ūndū ūcio Delila akīoya mīhīndo mīerū na akīmuoha nayo. Hīndī īyo, andū mehithīte nyūmba thīinī-rī, akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!” Nowe agītuanga mīhīndo īyo kuuma moko-inī make o ta ūrīa angītuanga uthi.

¹³ Delila agīcooka akīra Samusoni atīrī, “Nginya rīu ūkoretwo ūkīndua mūndū mūkīgu, ūkaaheenia. Njīra kīrīa ūngīohwo nakīo.”

Nake agīcooka atīrī, “Ūngīogotha makundo maya mūgwanja ma njuīrī ya mūtwe wakwa ndigi-inī, ūciigīrīre mūtambo-inī wa gūtuma taama na ūcirūmie na higī, niī nīngwaga hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe.” Nī ūndū ūcio rīrīa aakomete-rī, Delila akīoya makundo mūgwanja ma njuīrī cia mūtwe wake, agīciogothania na ndigi,

¹⁴ na agīcirūmia na higī.

Agīcooka akīmwīta o rīngī, akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!” Nake Samusoni akīarahūka toro, na akīguucia higī īyo, o na mūtambo ūrīa warī na ndigi.

¹⁵ Agīcooka akīmūuria atīrī, “Wahota atīa kuuga atī nīnūyendete, rīrīa ūtangīhoka? Rīrī nī riita rīa gatatū ūndūte mūndū mūkīgu, na ndūrī wanjīira hitho ya hinya ūcio waku mūnene.”

¹⁶ Nī ūndū wa ūrīa aamūgiaga na akamūtindīrīra mūthenya o mūthenya, akīmūnogia o nginya hakuhī gūkua.

¹⁷ Nī ūndū ūcio Samusoni akīmwīra maūndū mothe. Akiuga atīrī, “Mūtwe ūyū wakwa ndūrī wenjwo nī ūndū-rī, niī ndūire ndī Mūnaziri

wamūrīirwo Ngai kuuma rīrīa ndaciadirwo. Ingīenjwo-rī, hinya wakwa no ūnjehererere, na njage hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe."

¹⁸ Na rīrīa Delila aamenyire atī nīamwīra maūndū make mothe, agītūmanīra aathani a Afilisti akīmeera atīrī, "Cookai riita rīngī rīmwe, nī ūndū nīanjīrīte maūndū mothe." Nī ūndū ūcio aathani acio a Afilisti magīcooka makuuīte betha na moko.

¹⁹ Nake Delila agītūma Samusoni akome ciero-inī ciake, agīta mūndū ūmwe amwenje makundo mothe mūgwanja ma njuīrī yake, nao makīambīrīria kūmūtooria. Naguo hinya wake ūkīmuuma.

²⁰ Hīndī īyo akīmwīra atīrī, "Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!"

Nake agīkīra kuuma toro, agīciiria atīrī, "Nīnguuma nja o ta tene na ndīribaribe, ndīohore." No rīrī, ndaamenyete atī Jehova nīamwehereire.

²¹ Hīndī īyo Afilisti makīmūnyiita na hinya, makīmūkūura maitho na makīmūikūrkia Gaza. Makīmuoha na mīnyororo ya gīcango, na makīmūiga athīage ngano arī kūu njeera.

²² No rīrī, njuīrī ya mūtwe wake īkīambīrīria gūkūra rīngī, thuutha wa kwenjwo.

Gīkuū gīa Samusoni

²³ Na rīrī, aathani a Afilisti makīūngana nīguo marutīre Dagoni ngai yao‡ igongona inene na makīngūire, makiugaga atīrī, "Ngai iitū nīneanīte Samusoni thū iitū, moko-inī maitū."

‡ **16:23** Dagoni nīyo yarī ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kihibirania nī kuuga "ngano."

24 Rīrīa andū maamuonire, makīgooca ngai īyo yao makiugaga atīrī,
“Ngai iitū nīneanīte thū iitū moko-inī maitū,
thū īrīa yathūkangirie būrūri witū na īkīūraga
andū aitū aingī.”

25 Na rīrīa ngoro ciao ciacanjamūkīte,
makīanīrīra makiuga atīrī, “Rehei Samusoni
nīguo oke atūkenie.” Nī ūndū ūcio makīruta
Samusoni njeera, nake agīka maūndū ma
mathekania.

Rīrīa maamūrūgamirie gatagatī-inī ga itugī-rī,

26 Samusoni akīira ndungata īrīa yamūnyiitīte
guoko atīrī, “Njiga harīa ingīhota kūhutia itugī
iria inyiitīriire hekarū, nīgeetha ndītiiranie na-
cīo.”

27 Na rīrī, hekarū īyo yaiyūrīte arūme na
andū-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarī kuo,
na nyūmba igūrū kwarī na arūme na andū-a-
nja ta ngiri ithatū meroreire Samusoni agīka
maūndū ma kūmakenia.

28 Samusoni akīhooya Jehova, akiuga atīrī,
“Wee Mwathani Jehova, ndirikana. Wee Ngai,
ndagūthaitha ūnjīkīre hinya o ihinda rīngī
rīmwe, na ūreke ndīrīhīrie kūrī Afilisti na
igūtha rīmwe nī ūndū wa maitho makwa
meerī.”

29 Hīndī īyo Samusoni akīnyiita itugī icio
cierī cia gatagatī iria ciarūgamītie hekarū īyo.
Agītīrirania nacio, kīmwe agīkīnyiita na guoko
gwake kwa ūrīo na kīrīa kīngī na guoko gwake
kwa ūmotho,

30 Samusoni akiuga atīrī, “Reke ngue hamwe
na Afilisti!” Agīcooka agīcitindīka na hinya
wake wothe, nayo hekarū īkīgwīra aathanī acio

hamwe na andū othe arĩa maarĩ thĩinĩ wayo. Nĩ ũndū ūcio akĩuraga andū aingĩ agikua gükřra arĩa ooragire arĩ muoyo.

³¹ Nao ariũ a ithe na nyumbā yothe ya ithe magikürükā makamügřire. Makimukuua makimünükia na makimüthika gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli mbirřra-inĩ ya ithe Manoa. Nake aatirřire Israeli mǐaka mǐrongo iirři.

17

Mihianano ya Mika

¹ Na rřiři, mündū wetagwo Mika wa kuuma bürřri ūria ūři irřma wa Efiraimu

² akřra nyina atřiř, "Cekeri ngiri ūmwe na igana ūmwe cia betha* iria cioirwo kuuma křri we, na iria ndaiguire ūkřumanřra křrumi-rři, nĩ niři ndiř nacio; nĩ niři ndacioire."

Nake nyina akiuga atřiř, "Mřrř wakwa, Jehova arokřrathima."

³ Rřiřia aacookirie cekeri icio ngiri ūmwe na igana ūmwe cia betha křri nyina-rři, nyina akiuga atřiř, "Nři nřndamřrřra Jehova betha yakwa křna nřgeetha mřrř wakwa athon-deke mřhianano mřicřhie na mřhianano wa gřtwekio. Nřngřgřcookeria."

⁴ Nĩ ũndū ūcio agicookie betha ūyo křri nyina, nake nyina akřoya cekeri magana meerř cia betha[†] na agicineana křri mřturi wa betha, ūria wacithondekire mřhianano wa gwacřhio na mřhianano wa gřtwekio. Nayo ikřigwo thřinři wa nyumbā ya Mika.

* **17:2** nři ta kilo 13 † **17:4** nři ta kilo igřiři na robo (2:25)

5 Na rīrī, mündū ūcio wetagwo Mika nī aarī na ihooero, nake agīthondeka ebodi, na mīhianano īmwe ya gūtwekio na agītua mūriū ūmwe wake mūthīnjīri-ngai wake.

6 Matukū-inī macio Israeli gūtiari mūthamaki; o mündū ekaga ūrīa oonaga kwagīrīire.

7 Mūlawii ūmwe mwanake kuuma itūūra rīa Bethilehemu ya Juda, watūūraga thīnī wa mūhīrīga wa Juda,

8 akiuma itūūra-inī rīu agīthīi gwetha kūndū kūngī gwa gūtūūra. Arī njīra-inī agīkora nyūmba ya Mika ūrīa yarī būrūri-inī ūrīa wa irīma wa Efiraimu.

9 Mika akīmūūria atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake akīmūūria atīrī, “Niī ndī Mūlawii kuuma Bethilehemu ya Juda, na ndīreetha kūndū gwa gūtūūra.”

10 Nake Mika akīmwīra atīrī, “Tūūrania na niī ūtuīke baba na mūthīnjīri-ngai wakwa, na nīndīrīkūheaga cekeri ikūmi cia betha[‡] o mwaka, na nguo ciaku cia kwīhumba na irio cia kūrīa.”

11 Nī ūndū ūcio Mūlawii ūcio agītīkīra gūtūūrania hamwe nake, na mwanake ūcio agītūka ta ūmwe wa ariū ake.

12 Ningī Mika akīamūra Mūlawii ūcio, nake mwanake ūcio agītūka mūthīnjīri-ngai wake na agītūra gwake mūciī.

13 Nake Mika akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya atī Jehova nīekūnjīka wega, nīgūkorwo Mūlawii ūyū nīatuīkīte mūthīnjīri-ngai wakwa.”

[‡] **17:10** nī ta giramu 110

18

Andū a Dani gūtūūra Laishi

¹ Na rīrī, matukū-inī macio Isiraeli gūtiarī na mūthamaki.

Na matukū-inī macio mūhīrīga wa Dani nīwacaragia kündū kwao gwa gūtūūra, tondū matiegwatīire igai rīao gatagatī-inī ka mīhīrīga ya Isiraeli.

² Nī ūndū ūcio andū a Dani magīthuura njamba cia ita ithano kuuma Zora na Eshitaoli ithīi igathigaane būrūri ūcio na ituīrie ūhoro. Andū a mūhīrīga wa Dani makīmeera atīrī, "Thiīi, mūgatuīrie ūhoro wa būrūri ūcio."

Andū acio magītoonya būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu na magīkinya mūciī wa Mika kūrīa maararīrīre ūtukū ūcio.

³ Na rīrīa maakuhīrīrie nyūmba ya Mika, magīkūrana mūgambo wa mwanake ūcio Mūlawii; nī ūndū ūcio magītoonya kuo makīmūūria atīrī, "Nūū wakūrehire gūkū? Nī kī ūreka kündū gūkū? Nī kī gītūmīte ūkorwo ūrī gūkū?"

⁴ Nake akīmeera ūrīa Mika aamwīkīire, akīmeera atīrī, "We nīnanyandīkīte na nī ndī mūthīnjīri-Ngai wake."

⁵ Nao magīcooka makīmwīra atīrī, "Twagūthaitha ūtūtuīrīrie ūhoro kūrī Ngai tūmenye kana rūgendo rwitū nīrūkūgaacīra."

⁶ Nake mūthīnjīri-Ngai ūcio akīmacookeria atīrī, "Thiīi na thayū. Rūgendo rwanyu nī rwītīkīrīku nī Jehova."

⁷ Nī ūndū ūcio andū acio atano makiuma kuo na magīkinya Laishi, kūrīa maakorire atī andū

maatūūraga na thayū matarī na ūgwati, o ta andū a Sidoni, mategwīkūūa na mategwītigīra. Na tondū bürūri wao ndwarī kīndū waagaga, maarī atongu. Ningī maatūūraga kūraya na andū a Sidoni, na matiatarainie na mūndū o na ūrīkū.

8 Na rīrīia maacockire Zora na Eshitaoli, ariū a ithe makīmooria atīrī, “Mūronire atīa?”

9 Magīcockia atīrī, “Ūkīrai tūthīi tūkamatharīkīre! Nītuonete atī bürūri ūcio nī mwega mūno. Anga gūtirī ūndū mūgwīka? Mūtigatithie gūthīi mūkaūtunyane.

10 Mwakinya kuo, nīmūgūkorerera andū mategwīkūūa ūgwati o na ūrīkū. Bürūri ūcio nī mūnene ūrīa Ngai aneanīte moko-inī manyu, bürūri ūtagaga kīndū o na kīrīkū.”

11 Hīndī īyo andū magana matandatū a kuuma mūhīrīga wa Dani, meeohete īndo cia mbaara, makiumagara kuuma Zora na Eshitaoli.

12 Marī njīra-inī, makīamba hema ciao gūkuhī na Kiriathu-Jearimu kūu Juda. Nīkīo gītūmaga handū hau he mwena wa ithūiro rīa Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ūmūthī.

13 Kuuma kūu magīthīi na mbere nginya bürūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraamu na magīkinya mūciī wa Mika.

14 Ningī andū acio atano arīa maathigaanīte bürūri ūcio wa Laishi makīira ariū a ithe atīrī, “Inyuī nīmūūi atī nyūmba īmwe ya ici ūrī na ebodi, na ngai ingī cia nyūmba, na mūhianano mūicūhie, na mūhianano wa gūtwekio? Rīu nīmwamenya ūrīa mūgwīka.”

15 Nī ūndū ūcio magītoonya nyūmba ya mwanake ūcio Mūlawii o kūu mūciī kwa Mika na makīmūgeithia.

16 Nao andū acio a Dani magana matandatū meeohete indo cia mbaara makīrūgama hau kīhingo-inī.

17 Andū acio atano arīa maathigaanīte būrūri ūcio magītoonya thīinī, makīoya mūhianano ūrīa mūicūhie, na ebodi, na ngai icio ingī cia nyūmba na mūhianano wa gūtwekio, nake mūthīnjīri-Ngai o na andū acio magana matandatū meeohete indo cia mbaara maarūgamiīte hau kīhingo-inī.

18 Rīrīa andū acio maatoonyire nyūmba ya Mika na makīoya mūhianano wa gwacūhio, na ebodi, na ngai icio ingī cia nyūmba, na mūhianano wa gūtwekio-rī, mūthīnjīri-ngai ūcio akīmooria atīrī, “Nī atīa mūreka?”

19 Nao makīmūcookeria atīrī, “Kira ki! Ndūkoige ūndū. Ūka ūtwarane na ithuī, ūtuīke ithe witū na mūthīnjīri-Ngai witū. Githī ti wega ūgītungatīra rūrīrī na mūhīrīga thīinī wa Israeli ūrī mūthīnjīri-Ngai, handū ha gūtungatīra nyūmba ya mūndū ūmwe?”

20 Nake mūthīnjīri-Ngai ūcio agīkena. Akīoya ebodi, na ngai iria ingī cia nyūmba, na mūhianano ūrīa mūicūhie, nake agīthīi na andū acio.

21 Nao makīhūndūka magīthīi matongoretio nī ciana ciao iria nini na mahiū mao, na īndo ciao.

22 Rīrīa maakorirwo mathīi te handū haraaya kuuma nyūmba ya Mika-rī, andū arīa

maatūrāga hakuhī na Mika makīngana hamwe na magīkinyīra andū acio a Dani.

²³ O andū acio makīmoigagīrīria-rī, andū a Dani makīhūgūra makīuria Mika atīrī, “Kaī wona atīa tondū weta andū aku othe marūe?”

²⁴ Akīmacookeria atīrī, “Muoire ngai iria ndethondekeire, o na mūthīnjīri-ngai wakwa, na mwathīi. Nī kīi kīngī ngīrī nakīo? Mwakīhota atīa kūuria atīrī, ‘Kaī wona atīa?’ ”

²⁵ Andū acio a Dani magīcookia atīrī, “Tiga gūkararania na ithuī, kana ūtharīkīwo nī andū amwe ariā me marakara, nawe hamwe na nyūmba yaku mūürwo nī mīoyo yanyu.”

²⁶ Nī ūndū ūcio andū acio a Dani magīthīira, nake Mika, ona atī maarī na hinya mūnene mūno kūmūkīra, akīhūndūka agīcooka mūciī.

²⁷ Ningī makīoya kīrīa Mika aathondekete, na mūthīnjīri-Ngai wake, magīthīi nginya Laishi, magīukīrīra andū maarī na thayū na matekūūaga ūndū. Makīmatharīkīra na rūhiū rwa njora na magīcina itūūra rīao inene.

²⁸ Gūtiarī na mūndū wa kūmahonokia tondū maatūrāga kūraihi na Sidoni na matiatarainie na mūndū o na ūrīkū. Itūūra rīu inene rīarī gītuamba-inī kīrīa kīarī hakuhī na Bethi-Rehobu.

Andū acio a Dani magīaka itūūra rīu inene rīngī na magīthaamīra kuo.

²⁹ Makīrīta Dani o ta ithe wao Dani ūrīa waciārītwo nī Israeli o na gūtuīka itūūra rīu inene rīetagwo Laishi mbere īyo.

³⁰ Andū a Dani makīhaandīra mīhianano kūu, nake Jonathani mūrū wa Gerishomu, mūrū wa Musa, na ariū ake magītuīka athīnjīri-Ngai

mūhīrīga-inī wa Dani nginya hīndī ūrīa andū acio maatahirwo makīrutwo būrūri ūcio.

³¹ Magīthiī na mbere kūhūthīra mīhianano ūrīa Mika aathondekete, ihinda rīrīa rīothe nyūmba ya Ngai yarī Shilo.

19

Mūlawii na Thuriya Yake

¹ Matukū-inī macio Isiraeli gūtiarī na mūthamaki. Na rīrī, Mūlawii watūūraga kūndū kūraya thīinī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu nīaigire thuriya ya kuuma Bethilehemu kū Judā.

² No thuriya īyo īkīaga kwīhokeka kūrī we. Nayo īkīmūtiga īgīcooka mūciī gwa ithe kūu Bethilehemu ya Judā. Thuutha wa gūkorwo kūu mīeri īna,

³ mūthuuri wake agīthiī kūrī we kūmūringīrīria acooke. Aathiire na ndungata yake na ndigiri igīrī. Nake mūtumia ūcio akīmūtoonyia nyūmba ya ithe, na rīrīa ithe aamuonire, akīmūnyiita ūgeni akenete.

⁴ Mūthoni-we, ithe wa mūirītu ūcio, akīmūringīrīria aikare; nī ūndū ūcio agīkara hamwe nake mīthenya ūtatū, arīlaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mūthenya wa īna magīūkīra tene na akīīhaarīria oimagare, no ithe wa mūirītu akiīra mūthoni-we ūcio atīrī, “Wīkenie na kīndū gīa kūrīa; ūgīcooke ūgīthiī.”

⁶ Nī ūndū ūcio eerī magīkara thī kūrīa na kūnyua. Thuutha-inī ithe wa mūirītu akīmwīra atīrī, “Ndagūthaitha raara na wīkenie.”

⁷ Na hīndī ūrīa mūndū ūcio ookīrire athiī, mūthoni-we akīmūringīrīria araare; nī ūndū ūcio akīraara ūtukū ūcio.

⁸ Rūciinī rwa mūthenya wa gatano, okīra athiī, ithe wa mūirītu ūcio akīmwīra atīrī, "Wikenie. Eterera nginya mīaraho!" Nī ūndū ūcio eerī makīrīanīra.

⁹ Hīndī ūrīa mūndū ūcio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookīrire mathiī, mūthoni-we, ithe wa mūirītu ūcio, akīmwīra atīrī, "Rū ta thikīrīria, nī hakuhī hwaī-inī raarīrīra nī ūndū gūkirie gūtuka. Ikara ūhurūke. Rūciū rūciinī tene no ūkīre ūinūke."

¹⁰ No rīrī, tondū ndendire gūikara ūtukū ūngī, mūndū ūcio akiuma kuo agīthiī erekeire mwena wa Jebusi (na nīkuo, Jerusalemu), arī na ndigiri ciakte cierī ciohetwo matandīko na thuriya yake.

¹¹ Rīrīa maakuhīrīrie Jebusi na kūrī hakuhī gūtuka-rī, ndungata ūyo ūkīra mwathi wayo atīrī, "Rū-rī, reke tūtithie gūkū itūūra-inī rīrī inene rīa Ajebusi tūraarīrīre kuo."

¹² Mwathi wayo agīcookia atīrī, "Aca. Tūtīgūtoonya itūūra inene rīa andū ageni, andū a rīo ti Aisraeli. Tūgūthīi nginya tūkinye Gibeā."

¹³ Nake akiuga o rīngī atīrī, "Nītūthiī tūgerie gūkinya Gibeā kana Rama na tūrarīrīre itūūra rīmwe rīamo."

¹⁴ Nī ūndū ūcio magīthiī na mbere, narīo riūa rīgīthūa magīkorwo maakuhīrīria Gibeā, kūu Benjamini.

¹⁵ Kūu nīkuo maatithirie maraarīrīre. Nao magīthiī magīkara thī kīhaaro-inī kīnene glā

itūūra rīu inene, no gūtirī mūndū o na ūmwe wamanyiitire ūgeni mararīrīre gwake.

16 Hwai-inī ūcio, mūthuuri ūmwe mūkūrū wa kuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, watūūraga Gibeal, (andū a kūu maarī Aben-jamini), agīuka oimīte wīra mīgūnda-inī.

17 Na rīrīa aarorire akīona mūgendi ūcio hau kīhaaro-inī gīa itūūra inene, mūthuuri ūcio akīmūūria atīrī, "Wathīi kū na uumīte kū?"

18 Agīcooakia atīrī, "Tuumīte Bethilehemu ya Juda twerekeire kūndū kūraya thīnī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu kūrīa ndūūraga. Ndīrarī Bethilehemu ya Juda na rīu ndīrathīi nyūmba ya Jehova. Gūtirī mūndū o na ūmwe ūūnyiitite ūgeni gwake.

19 Ithuī tūrī na mahuti na irio cia ndigiri ciitū na mīgate na ndibei nī ūndū witū ithuī ndungata ciaku, niī, na ndungata yaku ya mūirītu, na mwanake ūyū tūrī nake. Tūtikūbatario nī kīndū o na kī."

20 Nake mūthuuri ūcio mūkūrū akīmwīra atīrī, "Niūnyiitītwo ūgeni nyūmba-inī īno yakwa, reke ngūhe kīrīa gīothe ūbatarītio nīkīo, no ndūkaraare kīhaaro."

21 Nī ūndū ūcio akīmūtoonyia nyūmba yake na akīhe ndigiri ciale gīa kūrīa. Maarīkia gwīthamba magūrū-rī, makīrīa na makīnyua.*

22 Na hīndī o īyo meekenagia-rī, andū amwe aaganu a itūūra rīu inene makīrigiicīria nyūmba īyo. Makīhūura mūrango, na makīgūthūkīra mūthuuri ūcio mūkūrū ūrīa

* **19:21** Gīko gīa gūthambia mūndū magūrū kīarī gīko gīa kūnyita mūndū ūgeni.

warī mwene nyūmba īyo, makiuga atīrī, "Ruta mūndū ūcio ūkire nyūmba yaku nīguo tūkome nake."

²³ Mwene nyūmba īyo akiuma na nja akīmeera atīrī, "Aca, arata akwa, mūtigeke ūndū wa waganu ūguo. Kuona atī mūndū ūyū nī mūgeni wakwa-rī, tigai gwīka ūndū ūyū wa thoni ūguo.

²⁴ Thikīrīriai, haha harī mūirītu wakwa gathi-range, na thuriya ya mūgeni ūyū. Nīngūmaruta na nja kūrī inyuī rīu, na no mūmahūthīre na mūmeke o ūrīa mūngīenda. No mūndū ūyū-rī, mūtikamwīke ūndū wa thoni ta ūcio."

²⁵ No andū acio matiigana kūmūthikīrīria. Nī ūndū ūcio, mūndū ūcio akīoya thuriya yake na akīmīrūta na nja kūrī o, nao makīmīnyiita na hinya na makīmīnyariiira ūtukū wothe, na gwakīa makīreka ūthīire.

²⁶ Na gūgīthererūka-rī, mūndū-wa-nja ūcio agīcooka nyūmba kūrīa mwathi wake aarī, akīgūa thī hau mūrango-inī, na agīkoma ho nginya gūgīkīa.

²⁷ Na rīrīa mwathi wake ookīrīre rūciinī na akīhingūra mūrango wa nyūmba akiuma nja nīguo ethīire-rī, thuriya yake yakomete hau ūgwīte mūromo-inī wa nyūmba, namo moko mayo maarī hingīro-inī.

²⁸ Nake akīmīra atīrī, "Ūkīra; reke tūthīī." No ndiacoookie. Nake mūndū ūcio agīcooka akīmīoya, akīmīgīrīra igūrū rīa ndigiri yake, makīnūka.

²⁹ Hīndī ūrīa aakinyire mūciī-rī, akīoya kahiū agītinangia thuriya yake kīiga o kīiga icunjī

ikūmi na igīrī, agīcitūma ng'ongo ciothe cia Israeli,

³⁰ na mündū o wothe ūrīa wonire ūndū ūcio akiuga atīrī, “Ūndū ta ūyū ndūrī wonwo kana ūgīkwo, kuuma mūthenya ūrīa andū a Israeli moimire būrūri wa Misiri. Teciriei ūhoro ūcio na mūwīcūūranie, mūtwīre ūrīa tūgwīka!”

20

Andū a Israeli Kūrūa na Andū a Benjamini

¹ Na rīrī, andū a Israeli othe kuuma Dani nginya Birishiba, na kuuma būrūri wothe wa Gileadi magīuka o taarī mündū ūmwe, makīngana mbere ya Jehova kūu Mizipa.

² Atongoria a andū othe a mīhīrīga ya Israeli makīrgama handū hao kūu kīngano-inī kīa andū a Ngai, marī thigari ngiri magana mana meeohete hiū cia njora.

³ (Nao andū Benjamini makīigua atī andū a Israeli nīmambatīte nginya Mizipa.) Hīndī īyo andū a Israeli makiuga atīrī, “Ta twīre ūrīa ūndū ūcio mūūru wekīkire.”

⁴ Nī ūndū ūcio Mūlawii ūcio mūthuuri wa mūtumia ūrīa woragītwo akiuga atīrī, “Niī na thuriya yakwa tuokire Gibe a andū a Benjamini tūraarīrīre kuo.

⁵ Útukū ūcio andū a Gibe a nīmaanūmīrīire, na magīthiūrūrkīria nyūmba, mehaarīirie kūnjūraga. Makīnyiita thuriya yakwa na hinya, nginya īgīkua.

⁶ Ngīoya thuriya yakwa, ngīmītinaangia icunjī, na ngītūma o gīcunjī o rūgongo rwa

igai rĩa Israeli, nĩ ũndũ nĩmekite ũndũ wa thoni na wa gĩconoko thĩnĩ wa Israeli.

⁷ Afirīrī, inyuĩ andũ a Israeli inyuothe, kĩariei, mûheane itua rĩanyu.”

⁸ Andũ acio othe magiukira o taarĩ mündũ ūmwe, makiuga atirī, “Gütirī mündũ o na ūmwe witũ ūkünuka. Aca, gütirī o na ūmwe witũ ūgūcooka gwake mûciï.

⁹ No rĩrī, ũndũ ūrĩa tûgwika Gibe a nĩ ūyū: Tükwambata kuo tûmookirire o ta ūrĩa ūcuuki wa mítî ūgûtuonia.

¹⁰ Tükûruta andũ ikumi thĩnĩ wa o andũ igana a mihiriga yothe ya Israeli, na andũ igana thĩnĩ wa o andũ ngiri, na andũ ngiri thĩnĩ wa o andũ ngiri ikumi, nîguo magiirire mbütü cia ita irio. Nîgeetha rîrĩa mbütü cia ita igaakinya Gibe ya Benjami, ikaameka maundũ maringaine na waganu wa andũ akuo ūrĩa meekite thĩnĩ wa Israeli.”

¹¹ Tondũ ūcio andũ othe a Israeli makîngana na makînyitana o ta maarĩ mündũ ūmwe mahûûre itûûra rîu inene.

¹² Mihiriga ya Israeli ïgituma andũ mathiî kûrî mûhiriga wothe wa Benjami, makamoorie atirî, “Nî ngero ïrikû ïno njûru ūû ñkîtwo gatagatî-inî kanyu?”

¹³ Na rîrî, tûnengerei andũ acio aaganu a Gibe nîgeetha tûmoorage tweherie ūûru ūcio thĩnĩ wa Israeli.”

No andũ a Benjami matiigana kûigua andũ acio angî a Israeli.

¹⁴ Moimire matûûra-inî mao, makîngana hamwe kûu Gibe nîguo mahûûrane na andũ a

Israeli.

¹⁵ O ro rīmwe andū a Benjami magīcookanīrīria andū arīa marūaga na hiū cia njora 20,060 kuma matūūra-inī mao, mongereirwo harī andū magana mūgwanja arīa maathuurītwo kuma kūrī andū arīa maatūūraga kūu Gibe.

¹⁶ Gatagatī-inī ga thigari icio ciothe nī kwari na andū magana mūgwanja maathuurītwo a kīmotho, na o ūmwe wao nīahotaga gūikia ihiga na kīgūtha ūndū angīringa rūcuīrī na ndahītīe.

¹⁷ Tiga andū a Benjamini-rī, Israeli nīmacookanīrīrie thigari 400 arīa marūaga na hiū cia njora, na othe maarī andū a ita.

¹⁸ Andū a Israeli makīambata nginya Betheli na magītuīria ūhoro harī Ngai makiūria atīrī, “Nūū thīinī witū ūkwambīrīria kūhūūrana na andū aya a Benjami?”

Nake Jehova agīcookia atīrī, “Juda nīwe ūkwambīrīria.”

¹⁹ Rūciinī rūrū rūngī andū a Israeli magīūkīra na makīamba hema ciao gūkuhī na Gibe.

²⁰ Andū a Israeli makiumagara makahūūrane na andū a Benjami, na makīiga andū o handū hao mbaara-inī marūe nao kūu Gibe.

²¹ Nao andū a Benjami makiuma kūu Gibe na makīūraga andū a Israeli 22,000 kūu mbaara-inī mūthenya ūcio.

²² No andū a Israeli makīūmanīrīria mūndū na ūrīa ūngī na makīrūgama handū hao rīngī o harīa meigīte mūthenya wa mbere.

²³ Nao andū a Israeli makīambata makīrīrīra mbere ya Jehova nginya hwaī-inī, nao magītuīria ūhoro harī Jehova atīrī, “Hihi

twambate rīngī tūkahūūrane na andū a Benjamini, aya ariū a ithe witū?”

Nake Jehova akīmacookeria atīrī, “Ambatai mūkahūūrane nao.”

²⁴ Hīndī īyo andū a Israeli magīkuhīrīria andū a Benjamini mūthenya wa keeri.

²⁵ Mūthenya ūcio, rīrīa Abenjamini mookire moimīte Gibea mahūūrane nao-rī, makīūraga andū a Israeli angī 18,000, othe meeohete hiū cia njora.

²⁶ Ningī andū a Israeli, marī othe, makīambata nginya Betheli, na kūu magīkara kuo makīrīra marī mbere ya Jehova. Makīīhinga kūrīa irio mūthenya ūcio o nginya hwaī-inī, na makīruta maruta ma njino na maruta ma ūiguano kūrī Jehova.

²⁷ Nao andū a Israeli, magītuīria ūhoro harī Jehova. (Matukū-inī macio ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Ngai rīarī kūu,

²⁸ nake Finehasi mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni, nīwe watungataga mbere yarīo.) Nao makīūria atīrī, “Nītūkwambata rīngī tūkahūūrane na Abenjamini ariū a ithe witū, kana tūtige?”

Jehova akīmacookeria atīrī, “Thīi, nī ūndū rūciū nīngamaneana moko-inī manyu.”

²⁹ Nao andū a Israeli makīmoheria mathiūrūrūkīrie Gibea.

³⁰ Nao makīambata makahūūrane na andū a Benjamini mūthenya wa gatatū na makīrūgama handū hao nīguo mahūūrane na Gibea o ta ūrīa meekīte hau mbere.

31 Nao Abenjamini makiumīra mamatūnge na makīguucīrīrio kūraihi na itūūra rīu inene. Makīambīrīria kūhūūra andū a Israeli o ta mbere īyo, na andū ta mīrongo ītatū makīrūndīrwo werū-inī na njīra-inī īrīa īthiiaga Betheli na īrīa īngī Gibe.

32 Rīrīa andū a Benjamini meeranaga atīrī, "Nītūramahoota o ta mbere," noguo nao andū a Israeli meeranaga atīrī, "Rekei tūcooke na thuutha tūmaguucīrīrie moime itūūra-inī inene moke njīra-inī."

33 Andū othe a Israeli makīehera harīa maarī na makīrūgama handū hao kūu Baali-Tamaru, nao andū a Israeli arīa meeighthīre andū a Benjamini makiumīra kūrīa meeighthīte mwena wa ithūīro wa Gibe.

34 Hīndī īyo andū ngiri ikūmi arīa maarī njamba iria thuure cia Israeli magītharīkīra Gibe kuuma na mbere. Nayo mbaara yarī nene ūū atī andū a Benjamini matiigana gūkūūrana ūrīa mwanangīko wamakuhīrīrie.

35 Nake Jehova akīhootera andū a Benjamini mbere ya Israeli, na mūthenya ūcio andū a Israeli makīūraga andū a Benjamini 25,100, arīa meeohete hiū cia njora.

36 Tondū ūcio andū a Benjamini makīona atī nīmaatooretio.

Na rīrī, andū a Israeli nīmoorīire andū a Benjamini, nī ūndū nīmehokete andū arīa maigīte a kuoheria andū a Benjamini gūkuhī na Gibe.

37 Nao andū acio moohetie andū makīguthūka o rīmwe magītoonya Gibe, makīaragana kuo na makīhūūra itūūra rīu inene rīothe na rūhiū rwa njora.

38 Nao andū a Israeli nī mabangīte na andū acio moohetie andū atī matoogie ndogo nene īthīi na igūrū yumīte itūūra rīu inene,

39 nīgeetha hīndī īyo andū a Israeli magarūrūke na macooke mbaara-inī.

Andū a Benjami maakorirwo maambīrīria kūrūraga andū a Israeli (ta andū mīrongo ītatū), nao makiuga atīrī, "Ithuī nītūramatooria o ta ūrīa twamekire mbaara-inī ya mbere."

40 No rīrīa ndogo yambīrīirie kwambata na igūrū yumīte itūūra-inī rīu inene-rī, andū a Benjami makīhūgūra makīona ndogo itūūra-inī rīu inene rīothe yambatīte na igūrū matu-inī.

41 Hīndī īyo andū a Israeli makīmagarūrūkīra nao andū a Benjami makīnyiitwo nī guoya mūnene, nī ūndū nīmakūūranire atī mwanangīko nīwarūkītie kūmakora.

42 Nī ūndū ūcio makīrīra andū a Israeli marorete na werū-inī, no matingīahotire kūrīra mbaara. Nao andū a Israeli arīa mookire moimīte matūūra-inī makīmooragīra kuo.

43 Magīthiūrūrūkīria andū a Benjami acio, makīmateng'eria, na makīmakinyīra na njīra hūthū kūu gūkuhī na Gibea mwena wa irathīro.

44 Andū a Benjami ngiri ikūmi na inyanya magīkua, nao othe maarī arūi njamba.

45 Na rīrīa maagarūrūkire marorete na werū-inī nginya ihiga-inī rīa Rimoni, andū a Israeli makīrīragīra andū 5,000 njīra-inī icio. Nao magīkīrīrīria kūrūmīrīra andū a Benjami o nginya Gidomu na makīrīraga 2,000.

46 Mūthenya ūcio andū a Benjami 25,000

arīa maarūaga na hiū cia njora makīūragwo, na othe maarī arūi njamba.

⁴⁷ No andū magana matandatū makīgarūrūka na makīūrīra werū-inī o nginya ihiga-inī rīa Rimoni, na magīkara kuo mīeri īna.

⁴⁸ Nao andū a Israeli magīcooka nginya bürūri wa andū a Benjamini na makīhūūra matūūra mothe na rūhiū rwa njora, o gwata nyamū na kīndū o gīothe kīngī kīrīa maakorereire. Na matūūra mothe marīa maakorire makīmacina na mwaki.

21

Andū a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andū acio a Israeli nīmehītīte mwīhītwa marī kūu Mizipa makoiga atīrī, “Gūtirī o na ūmwe witū ūkaaneana mūirītu wake ahikio nī Mūbenjamini.”

² Andū acio nīmathiire Betheli, kūrīa maikarire mbere ya Ngai o nginya hwaī-inī, makīanīrīra na mūgambo makīrīra na kīgirīko kīnene.

³ Nao makiuga atīrī, “Hī! Jehova Ngai wa Israeli, nī kīi gītūmīte ūndū ūyū woneke Israeli? Nī kīi gīgūtūma mūhīrīga ūmwe ūkorwo ūtarī ho thīinī wa Israeli ūmūthī?”

⁴ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene andū magīaka kīgongona na makīruta maruta ma njino o na maruta ma ūiguano.

⁵ Hīndī ūyo andū a Israeli makīūria atīrī, “Mīhīrīga-inī yothe ya Israeli-rī, nūū ūtokīte kūngana haha mbere ya Jehova?” Nīgūkorwo nīmehītīte mwīhītwa mūrūmu atī ūrīa

ũkwaga gūuka kīngano mbere ya Jehova kūu Mizipa ti-itherū nīagīrīire kūragwo.

6 Na rīrī, andū a Israeli magīcakaya nī ūndū wa ariū a ithe wao, andū a Benjamini, na makiuga atīrī, “Ūmūthī mūhīrīga ūmwe nīmweherie kuuma Israeli.

7 Tūngīhota atīa kuonera arīa matigarīte atumia, kuona atī nītwīhītīte mwīhītwa mbere ya Jehova atī tūtikaamahe airītu aitū mamahikie?”

8 Magīcooka makiūria atīrī, “Nī mūhīrīga ūrīkū wa Israeli ūtokīte kīngano-inī mbere ya Jehova kūu Mizipa?” Nao makīmenya atī gūtirī mūndū o na ūmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokīte kambī-inī īyo nī ūndū wa kīngano kūu.

9 Tondū rīrīa maatarire andū, nīmamenyire atī gūtirī mūndū o na ūmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warī kuo.

10 Nī ūndū ūcio kīngano kūu gīgītūma andū a kūrūa 12,000 marī na mawatho mathīi nginya Jabeshi-Gileadi na moorage arīa maatūrīga kuo na rūhiū rwa njora, gwata atumia na ciana.

11 Nao makiuga atīrī, “Ūū nīguo mūgwīka, ūragai mūndū mūrūme o wothe na mūndū-wanja o wothe ūrīa ūtarī gathirange.”

12 Nao magīkora gatagatī-inī ka andū arīa maatūrīga kūu Jabeshi-Gileadi airītu magana mana arīa mataakomete na mūndū mūrūme, makīmatwara kambī īrīa yarī Shilo kūu Kaanani.

13 Ningī kīngano gīothe gīgītūma ihooya rīa thayū kūrī andū a Benjamini o hau rwaro-inī rwa ihiga rīa Rimoni.

14 Nī ūndū ūcio andū a Benjamini makīhündūka ihinda o rīu na makīheo andū-a-nja a Jabeshi-Gileadi arīa matooragītwo. No matingīamaiganire.

15 Nao andū magīcakaīra andū a Benjamini, tondū Jehova nīatūmire hagīe na ithenya mīhīrīga-inī ya Israeli.

16 Nao athuuri arīa akūrū a kīngano makiuga atīrī, “Tondū andū-a-nja a Benjamini nīaniine-rī, tūkuonera arūme arīa matigaire atumia kū?”

17 Makiuga atīrī, “Abenjamini arīa maa-honokire no nginya magīe na a kūmagaya, nīguo gūtikagīe mūhīrīga o na ūmwe wa Israeli ūkūniinūkio.

18 Tūtingīmahe airītu aitū matuīke atumia ao, nīgūkorwo ithuī andū a Israeli nītwehītire mwīhītwa ūyū: ‘Kūrumwo-rī, nī mūndū ūrīa ūngīhe Mūbenjamini mūtumia.’

19 No rīrī, nīkūgīaga gīathī kīa Jehova o mwaka kū Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathīro wa njīra īrīa īthīaga kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gūthini wa Lebona.”

20 Nī ūndū ūcio magīatha andū a Benjamini, makīmeera atīrī, “Thīiī mwīhithe kū mīgūnda-inī ya mīthabibū

21 na mūikare mūkīroraga. Rīrīa airītu a Shilo mariumīra meturanīre na arīa angī rwīmbo-inī-rī, mūguthūke kuuma mīgūnda-inī ya mīthabibū, na o mūndū ehurīrie mūtumia kuuma kūrī airītu acio a Shilo, na mūthīī būrūri wa Benjamini.

22 Rīrīia maithe mao kana ariū a maithe mao magaatürehera thitango, tūkaameera atīrī, ‘Twīkei wega na kūmateithia, tondū tūtiamooneire atumia hīndī ya mbaara, no inyuī mūtirī na mahītia, tondū mūtiamahaire airītu anyu.’”

23 Üguo nīguo andū a Benjamini meekire. O rīrīia airītu maainaga-rī, o mūndū akīnyiita ümwe, na akīmūkuua agatuīke mūtumia wake. Hīndī īyo magīcooka kūrī igai rīao, magīaka matūūra mao rīngī, na magītūūra kuo.

24 Na ihinda rīu andū a Israeli makiuma kūndū kūu, makīinūka mūciī kūrī mīhīrīga yao na nyūmba ciao, o mūndū kūrī igai rīake.

25 Matukū-inī macio Israeli gūtiarī na mūthamaki; o mūndū ekaga ūrīia oonaga kwagīrīire.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ūyū ūheanītwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ūngienda kuona kobi ya rũtha rũrū rwa biacara, rora rũrenda-ini rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ūtūme marūa kūri: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mūhūri wa biacara wandikithito nĩ Biblica, Inc., kūhūthīra mūhūri wa biacara wa Biblica® kūbataraga marūa ma gwitikirio kuuma kūri Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ūkobie kana ūtambie wĩra ūyū ūtarī mūgarüre, īndī ndūkagarüre ruri rwa biacara rwa Biblica®. Ūngigarūra kana ūkobie wĩra ūyū, na tondū wa ūguo ūtuķe nĩ wĩra mwerū uumanīte na ūcio-rī, no nginya weheria mūhūri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-ini ūcio mwerū no nginya wonanie nĩ maündū marūk ūgarūnīte, na ūtarīrie wĩra-ini ūcio ta ūū: “Wĩra wa kīhumo warī wa Biblica, Inc. na ūheanītwo tūhū ng’enda-ini cia www.biblica.com na open.bible.”

Kimenyitha kia Mwene-wĩra no nginya kīandikwo iratathi rĩa kīongo kĩa wĩra kana rĩa ūhoro wa Mwene-wĩra ta ūū:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingüre™

Kimenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mūhūri wa biacara wandikithito wabici-ini ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ūhūthīritwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wītikīrie wĩra ūcio mwerū ūgarūnīte ūheanwo na ūndū wa rũtha rwa biacara rūu rwa CC BY-SA.

Ūngienda kūmenyithia Biblica, Inc. ūhoro wīgīi ūtaūri waku wa wĩra ūyū-rī, twandikīre rũrenda-ini rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Githeru Kīa Ngai Kīhingūre™

Kimenyithia kīa Mwene-wīra © 2013 nī Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nī mūhūri wa biacara wandikithītio wabici-inī ya United States Patent and Trademark Office nī Biblica, Inc. Úhūthīrītwo na rūtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lxxxvi

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63